

POSTDA

Gazeta 1930-yil 12-maydan
chiqa boshlagan

НА ПОСТЫ AT THE POST

O'zbekiston Respublikasi
Ichki ishlar vazirligi nashri

XAVFSIZ MANZILLAR SARI

Toshkent metropoliteni poytaxtimiz
jamoat transportining asosiy
tayanchiga aylanib ulgurgan.
Joriy yilning 21-sentabr kuni unda
1 million 181 ming 581 nafar
yo'lovchi foydalandi. Bu ko'rsatkich
metro tarixida bir kunlik yo'lovchi
tashish bo'yicha navbatdagi rekord
sifatida qayd etildi.

Hafta xabarлари

ANDIJONDA 45 MINGDAN
ZIYOD YANGI ISH O'RNI
YARATILADI

Prezident Shavkat Mirziyoyevning Andijon viloyatiga tashrifi doirasida umumiy qiymati 9,4 milliard dollar bo'lgan 206 ta investitsiya loyihasiga start berildi. Ularning 2,05 milliard dollarlik 98 tasi ishga tushirildi, 7,35 milliard dollarlik 108 ta loyihasining qurilishi boshlandi. Energetika, qurilish, to'qimachilik, mashinasozlik, ta'lim, turizm, logistika, farmatsevtika va tibbiyot sohalarini qamrab olgan ushbu loyihalar viloyatning barcha 16 ta shahar va tumanida amalga oshiriladi. Loyihalar to'liq ro'yobga chiqishi natijasida 45 mingdan ziyod yangi ish o'rni yaratiladi, yiliga 60,6 trillion so'mlik mahsulot ishlab chiqarish va 533 million dollarlik eksport imkoniyati shakllanadi.

SUN'IY YO'LDOSH INTERNETI
IMKONIYATLARI KENGAYADI

O'zbekistonda internet qamrovini kengaytirish uchun sun'iy yo'ldosh aloqasi texnologiyalaridan foydalanish yo'lga qo'yiladi. «ICT Week Uzbekistan 2026» doirasida «O'zbektelekom» va uning tarkibidagi UZ-SAT kompaniyasi Amazon Leo bilan kelishuv imzoladi. Unga ko'ra, UZ-SAT Amazon Leo'ning sun'iy yo'ldosh tarmog'i asosida O'zbekistonda aloqa xizmatlarini tarqatish bo'yicha vakolatli distribyutor bo'ladi. Yangi texnologiya, ayniqsa, optik tolali va boshqa an'anaviy tarmoqlarni olib borish qiyin bo'lgan chekka hududlarda internetdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan. Ayni paytda «O'zbektelekom» aholi yashaydigan hududlarning 96 foizini aloqa bilan qamrab olgan, ammo geografik jihatdan uzoq va yetib borish qiyin hududlarda qo'shimcha texnologiyalarga ehtiyoj saqlanib qolmoqda.

DARAXT EKISHNING O'ZI
YETARLI EMAS

O'zbekistonda «Yashil makon» loyihasi yangi bosqichga o'tkazilib, endi asosiy e'tibor ko'chat ekishdan ko'ra ularni asrash va yashovchanligini ta'minlashga qaratiladi. Prezidentga 21-sentabr kuni taqdim etilgan takliflarga ko'ra, har bir hududning iqlimi va tuprog'iga mos daraxt turlari tanlanadi, ekish muddatlari ilmiy tavsiyalar asosida belgilanadi va yangi ko'chatlar kamida uch yil parvarishlanadi. Ekilgan daraxtlarning holati 1, 3 va 5 yildan keyin baholanadi. Har bir mahalla uchun ko'chat turi, ekiladigan joy va sug'orish tizimi ko'rsatilgan «yashil xarita»lar ishlab chiqiladi.

DATA-MARKAZLAR QURILADI

Qoraqalpog'istonda raqamli infratuzilmani rivojlantirish uchun umumiy quvvati 1 GVt bo'lgan data-markazlarni o'z ichiga olgan texnopark tashkil etiladi. Nukus tumanidagi loyihani elektr energiyasi bilan ta'minlash maqsadida quvvati 3,3 GVt bo'lgan shamol elektr stansiyalari bilan bog'langan yangi podstansiyalar va elektr uzatish tarmoqlari barpo etiladi. Data-markazlarning birinchi bosqichini 2027-yilning ikkinchi yarmida, to'liq quvvatga chiqarishni esa 2028-yilning ikkinchi yarmida yakunlash rejalashtirilgan. Bu loyiha mamlakat energetika tizimini kengaytirish bo'yicha rejalar bilan hamohang: 2030-yilgacha elektr energiyasi ishlab chiqarish quvvatini 46,1 GVtga, 2035-yilga borib 57,2 GVtga yetkazish ko'zda tutilmoqda. Shu maqsadda 2030-yilgacha 9 ta 220 kilovoltli va 7 ta 500 kilovoltli podstansiya, qariyb 5 ming kilometr yangi elektr uzatish tarmog'i quriladi. Energiyani saqlash tizimlari bo'yicha ham umumiy quvvati 4,2 GVt bo'lgan 26 ta loyiha shakllantirilgan.

2026-yil – Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili

XAYRLI TASHABBUSLAR
VA IJOBIY O'ZGARISHLAR

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar samarasi o'laroq, yurtdoshlarimizning kundalik turmushida, yashayotgan mahallasida o'z ifodasini topmoqda. Buni Nukus tumanidagi «Diyqan arna» makon fuqarolar yig'ini misolida ham yaqqol ko'rish mumkin.

Yirik avtomagistral bo'yida joylashgan mahalladagi 883 xonadonda hozirda 4500 nafardan ortiq kishi istiqomat qiladi. Aholi asosan dehqonchilik, chorvachilik va asalarichilik bilan mashg'ul.

– Makon fuqarolar yig'ini-miz 2023-yilda tashkil topgan, – deydi yig'in raisi Marat Aminov. – Keng ko'lamli qurilish va obodonlashtirish ishlari evaziga hududimiz qisqa fursatda tanib bo'lmas darajada o'zgardi. Ichki yo'llar ta'mirlanib, bolalar bog'chasi, ikkita sport majmuasi, workout maydonchasi foydalanishga topshirildi. Bundan tashqari, hamjihatlikdagi faoliyatimiz natijasida yil boshidan buyon 19 ta mikroloyiha ishga tushirilib, 38 ta yangi ish o'rni yaratildi. Prezidentimizning mahallamizga kelib, amalga oshirilgan ishlarga

ari uyalarini bo'lib berganmiz. Buning evaziga ularning bandligi ta'minlandi, keyinchalik tajriba orttirib, qutilar sonini 15 tagacha ko'paytirishdi va doimiy daromad manbayiga ega bo'lishdi.

bilan shug'ullanadi. Ikki nafar yordamchisi bilan tayyorlayotgan tabiiy mahsulotlarga nafaqat yurtimizda, balki xorijdan ham xaridorlar topilmoqda.

Profilaktika inspektori mayor Dosnazar Seytnazarovning mahalla mas'ullari va faollari bilan hamkorlikda olib borayotgan profilaktik tadbirlari samarasi o'laroq, hudud deyarli ikki yildan buyon «yashil» toifada.

Mahalla hududida 26 ta zamonaviy videokuzatuv kamerasi o'rnatilib, ular profilaktika inspektorining xizmat xonasiga integratsiya qilingan. «Xavfsiz ko'cha» tamoyili asosida jamoat tartibi to'liq nazoratga olingan. Muhimi, aholi bilan ochiq muloqot yo'lga qo'yilgani sababli muammolarga o'z vaqtida yechim topilmoqda.

Xulosa o'rinda aytish mumkinki, mahallaning obodligi faqatgina ko'chalarning ko'rkamligi bilan o'lchanmaydi. U, eng avvalo, odamlarning kayfiyati, turmush darajasi, o'zaro mehr-oqibati va ertangi kunga bo'lgan ishonchida namoyon bo'ladi. Chunonchi «Diyqan

ijobiy baho bergani hammamizga katta kuch va ruh bag'ishladi.

Yig'in binosidan chiqar ekanmiz, ko'chaning narigi tomonidagi tomorqada qator tizilgan asalar uyalari e'tiborimizni tortdi. Bu Baxtiyar Jubayevning xonadoni ekan. O'ttiz besh yil ilgari sanoqli asalar uyasi bilan ish boshlagan asalarichi bugun qutilar sonini 250 taga yetkazgan. U yiliga 2–3 tonna sof asal yetishtirib, aholi dasturxoniga tortiq qilmoqda. Bundan tashqari, o'quv kurslari tashkil etib, shu kungacha 70 ga yaqin shogird tayyorladi. Fidokorona mehnatlari evaziga u «Do'stlik» ordeni hamda «Mehnatkash dehqon» ko'krak nishoni bilan taqdirlangan.

– Asalarichilik mashaqqatli mehnat va doimiy e'tibor talab qiladi, ammo daromadi shunga yarasha, – deydi B.Jubayev. – Hududdagi kam ta'minlangan 15 ga yaqin xonadonga parvarishlash uchun 3–5 qutidan asal-

Mahallada o'z tadbirkorligini yo'lga qo'yib, el duosini olayot-

ganlar ko'p. Masalan, Abadan Yerejepova tashkil etgan kichik tikuvchilik sexida 3 nafar ayol mehnat qilyapti. Shijoatli yoshlardan biri Zakira Shimbergenova esa yakka tadbirkor sifatida mevalarni quritish va qayta ishlash

arna» makon fuqarolar yig'ini-da amalga oshirilayotgan xayrli tashabbuslar, ro'y berayotgan ijobiy o'zgarishlar bunga yorqin misol bo'ladi.

Azamat PIRNIYAZOV,
o'z muxbirimiz.

Qoraqalpog'iston Respublikasi.

XAVFSIZ MANZILLAR SARI

(Davomi. Boshlanishi 1-betda.)

Bugungi kunda metropolitenning 4 ta yo'nalishida poytaxt aholisi, mehmonlar hamda xorijlik sayyohlarga namunali transport xizmati ko'rsatilmoqda. Buning ortida nafaqat transport tizimining uzluksiz ishlashi, balki yo'lovchilar xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan mashaqqatli mehnat ham turibdi. Ayniqsa, bekatlarda jamo-

liklarning oldini olish va qatnovchilarning xavfsiz harakatlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Metropolitendagi xavfsizlik masalasi faqat yo'lovchilar harakati bilan cheklanmaydi. Xizmat jarayoniga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ham izchil davom etmoqda. Barcha xodimlar zamonaviy xizmat vositalari bilan ta'minlangan. Bu esa

at tartibini saqlash yo'lovchilar oqimini tartibga solish, kiruvchi va chiquvchi yo'lovchilarning bir-biriga xalaqit bermasligini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilgan. IIV Transport va turizm obyektlarida xavfsizlikni ta'minlash departamenti Metropolitenda xavfsizlikni ta'minlash boshqarmasi xodimlari yo'lovchilarning yo'laklar orqali tartibli harakatlanishiga alohida e'tibor berishadi. Bu boradagi oddiydek ko'ringan choralar yerosti yo'laklaridagi tirband-

xodimlarning tezkor harakat qilishi va ish samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Texnologiyalar imkoniyati kengaygani sari metropolitenda videokuzatuv tizimlarining ahamiyati ham ortib bormoqda. Hozirda bekatlar SOS kameralari bilan jihozlangan. Umumiy videokuzatuv kameralari soni esa 2992 tani tashkil etadi. Shundan 1787 tasi Situatсион markazga integratsiya qilingan. Bundan tashqari, 298 ta kamera obyektlarga, 2136 tasi vagonlarga o'rnatilgan.

2026-yil holatiga ko'ra, metropolitenda xavfsizlikni ta'minlash boshqarmasi xodimlari tomonidan qidiruvda bo'lgan 241 nafar

shaxslar ushlandi. Shuningdek, 4900 taga yaqin holatda tig'li buyumlar aniqlanib, ularning ehtimoliy xavfi bartaraf etilishiga erishildi.

Metrolarda yo'lovchilar oqimi ortgani sayin xavfsizlikka bo'lgan talab ham kuchayadi. Toshkent metropolitenida qayd etilayotgan rekordlar, avvalo, poytaxt transport tizimining kundalik hayotdagi o'rnini ko'rsatadi. Metropolitenda xavfsizlikni ta'minlash boshqarmasi xodimlari uchun har bir yo'lovchining manziliga bexatar yetib borishi har qanday rekorddan muhimdir.

Dilrabo ABDUHAMIDOVA,
mutaxassis-muxbir,
katta leytenant.

Uchrashuv

YOSHLAR QALBIGA
MA'RIFAT ULASHIB

Hayot ko'zgusi hisoblanmish – matbuot demokratik jamiyat qurishning eng ta'sirchan usullaridan biridir. Shu ma'noda, ichki ishlar organlarining ijobiy imijini shakllantirish, aholi o'rtasida soha xodimlarining obro'sini yanada oshirish va tizimga nisbatan fuqarolar ishonchini mustahkamlash borasida «Postda-Ha nocy-At the post» gazetasining xolis fikri ham muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Xodimlarning yurt tinchligi va xalqimiz osoyishtaligini ta'minlash borasidagi mashaqqatli faoliyati, quvonch va tashvishlari, ular erishgan yutuqlar, jinoyatchilikka qarshi kurashish yo'lida jon fido qilgan mard o'g'lonlarning yorqin xotirasi, iste'dodli xodimlarning ijod namunalari – bularning barchasi gazeta sahifalarida o'z aksini topgan, desak, mubolag'a bo'lmaydi.

IIV 2-sonli akademik litseyida «Postda-Ha nocy-At the post» gazetasini faoliyatiga bag'ishlangan ma'naviy-ma'rifiy

tadbirida mazkur nashrning tarixi, uning ichki ishlar organlari hayotida tutgan o'rni yana bir bor tilga olindi. Xususan, litsey direktori, polkovnik Rajabboy Otajonov tadbirni ochib berarkan «Postda-Ha nocy-At the post» gazetasi salkam bir asrga yaqin vaqtdan buyon boy tarixiy tajriba va salohiyatiga tayangan holda, o'z mushtariylarini tizimda amalga oshirilayotgan islohotlardan uzluksiz xabardor qilib, turli yot g'oyalar va jamiyatdagi illatlardan ogoh bo'lishga da'vat etib kelayotganini, yetakchi nashrlardan biri sifatida ko'p sonli o'quvchilarining mehrini qozonayotganini ta'kidladi.

Shuningdek, IIV Birlashgan tahririyati bosh muharrir o'rinbosari, podpolkovnik Azizjon Fayziyev gazetasining shonli tarixi haqidagi chiqishlari, IIV

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va kadrlar bilan ta'minlash departamenti mas'ul xodimi, iste'fodagi polkovnik Zikrilla Ne'matov she'riy ijod namunalari hamda ichki ishlar organlari faxriysi, iste'fodagi podpolkovnik Shuhrat Ro'ziyev yoshlarni falsafiy fikrlashga chorlovchi qaydlari bilan qatnashdi.

– Kitob mutolaa qilishga, gazeta va jurnallarni o'qishga qiziqishim katta, – deydi litseyning 2-kurs o'quvchisi Odina Usmonova. – Bugungi ma'naviy-ma'rifiy tadbir juda qiziqarli va taassurotlarga boy bo'ldi. Ayniqsa, sevimli gazetamiz «Postda-Ha nocy-At the post»ning shonli tarixi haqida ko'plab ma'lumotlarga ega bo'ldik.

Tadbir yakunida IIV Birlashgan tahririyati tomonidan o'quvchilarga badiiy adabiyot to'plamlari sovg'a qilindi. Akademik litsey badiiy havaskorlar guruhi a'zolari ishtirokidagi kuy-qo'shiqlar esa tadbir ishtirokchilarini yanada xushnud etdi.

O'z muxbirimiz.

Amaliy mashq

JANGOVAR SHAYLIK SINOVDAN O'TKAZILDI

Ichki ishlar vazirligi sohaviy xizmatlari va Markaziy apparati xodimlarining jismoniy tayyorgarligi hamda jangovarlik shayligini mustahkamlash maqsadida o'quv yili rejasiga asosan amaliy o'q otish mashqlari yuqori saviyada tashkil etildi. Mashqlar avvalida xodimlarga o'qotar qurollardan foydalanish, ularga texnik xususiyatlari bo'yicha atroflicha tushuntirishlar berildi.

Xodimlarning xizmat qurolining tarkibiy qismlari, uni qo'llash, kundalik faoliyatda olib yurish, saqlash qoidalari, qat'iy xavfsizlik choralari, qurollarni to'liqsiz qismlarga ajratish hamda qayta yig'ish borasidagi nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalari sinovdan o'tkazildi.

Shuningdek, Makarov pistoleti va Kalashnikov avtomatidan o'q otish borasidagi nazariy bilimlarini amaliyotda muvaffaqiyatli namoyish etdilar. Ular quroldan mohirona foydalanish, belgilangan qisqa va uzoq masofalardan o'q otish, nishonni aniq mo'ljalga olish kabi murakkab jarayonlarni bevosita bajarib, o'z kasbiy ko'nikmalarini yanada orttirdilar.

Yakuniy natijalar mas'ul xodimlar va soha mutaxassislari tomonidan xolisona baholanib, sinovlarda yetarlicha natija ko'rsatolmagan xodimlarga mahoratli yo'riqchilar tomonidan kerakli tavsiya va yo'nalishlar berildi hamda ular bilan qo'shimcha shug'ullanish choralari belgilandi. Qayd etish kerakki, mazkur sinovlarda xodimlar tomonidan qayd etilgan natijalar ularning malaka toifalarini belgilashda inobatga olinadi.

Albatta, bu kabi rejali amaliy mashqlarni izchil o'tkazish ichki ishlar organlari xodimlarining o'qotar qurolga nisbatan kundalik ko'nikmasini hosil qilishda, uni lozim bo'lganda mohirona

va qonuniy qo'llay olish qobiliyatini shakllantirishda hamda yurt osoyishtaligini ta'minlash yo'lida doimiy jangovar shay holatda bo'lishlarini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Abror POYONOV,
katta mutaxassis-muxbir,
katta serjant.

TIZIM
FAOLIYATIDAN
LAVHALAR

Yangi ta'lim tizimini yo'lga qo'yish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab olindi.

O'zbekiston Respublikasi IIV delegatsiyasi Xitoyda raqamli kriminalistika texnologiyalari bo'yicha seminarda ishtirok etdi.

Kitobxonlik – tafakkur va ma'naviy yuk-salish mezon: IIVda «Eng yaxshi kitobxon» tanlovi o'tkazildi.

IIV «Xavfsiz shahar» tizimlarini rivojlantirish markazi tomonidan Chorvoq suv ombori atrofida o'rnatilgan videokuzatuv kameralari hududdagi vaziyatni tahlil qilishga yordam berayotgani ma'lum qilindi.

Olis hududlarda

CHEGARADAGI SERGAK NIGOH

Xalqaro savdo, logistika va tadbirkorlik jadal rivojlanayotgan hududlarda xavfsizlikni ta'minlash alohida strategik ahamiyat kasb etadi. Surxon vohasining Afg'oniston bilan chegaradosh hududida joylashgan Termiz xalqaro savdo markazi ana shunday muhim maskanlardan biridir.

Davlatimiz rahbarining tegishli qaroriga asosan tashkil etilgan, 26 gektar maydonni egallagan ushbu majmuada bugungi kunda yirik savdo va xizmat ko'rsatish obyektlari, xalqaro logistika markazi, zamonaviy mehmonxona, tibbiyot klinikasi, biznes maktabi, restoranlar hamda ishlab chiqarish korxonalari faoliyat yuritmoqda. Yillik xizmat ko'rsatish quvvati 120 million dollarni tash-

Ayni paytda integratsiyalashgan 131 ta kuzatuv kamerasi orqali hudud uzluksiz nazorat qilib borilmoqda. Kamera ortida esa inson omili – hushyor xodimning sergak nigohi turibdi. Texnik vositalar holatni aks ettirsa-da, unga o'z vaqtida baho berish va to'g'ri qaror qabul qilishda xodimlarning hushyorligi asosiy omil bo'lib xizmat qilmoqda.

kil etuvchi markazda 3 ming kishi ish bilan ta'minlangan.

Majmuada jamoat tartibini saqlash va xavfsizlikni ta'minlash Surxondaryo viloyati IIB Termiz xalqaro savdo markazi ichki ishlar bo'limi xodimlari zimmasiga yuklatilgan.

– Bu yerdagi xizmat kundalik oddiy ish tartibidan farq qiladi, – deydi bo'lim kadrlar bilan ta'minlash guruhi katta inspektori, podpolkovnik Nuriddin Saidov. – Har kuni savdo markaziga minglab fuqarolar kirib-chiqadi, katta yuk aylanmasi va transport harakati amalga oshiriladi, xorijiy fuqarolar va tadbirkorlar bilan muloqotlar olib boriladi. Shu bois bu yerda huquqbuzarliklarning barvaqt oldini olish, tezkor ma'lumotlarni tekshirish va zarur hollarda zudlik bilan chora ko'rish xodimlardan yuksak mas'uliyat va professionallikni talab etadi.

“ Ma'lumki, chegaraoldi hududlarida taqiqlangan vositalarning noqonuniy aylanmasiga qarshi kurashish eng ustuvor vazifa hisoblanadi. Bo'lim xodimlarining tashabbusi bilan hamda DXX Chegara qo'shinlari va bojxona organlari bilan hamkorlikda o'tkazilgan tezkor-qidiruv tadbirlari davomida jami 13 ta giyohvandlik, psixotrop va radioaktiv moddalarni chegaradan noqonuniy olib o'tish bilan bog'liq holatlar aniqlandi.

Bundan tashqari, joriy yilning o'tgan sakkiz oyi davomida qidiruvda bo'lgan 2 nafar shaxs qo'lga olinib, 1 ta o'g'rilik jinoyati «issiq izida» fosh etildi.

Bugun Termiz xalqaro savdo markazida savdo va ishlab chiqarish jarayoni qizg'in, logistika harakati va xaridorlar oqimi aslo susaymaydi. Bunday osoyishta hayot ortida esa tun-u kun xizmat qilayotgan xodimlar, monitorlar ortidagi kuzatuv, navbatchilik qismi, jinoyat qidiruv, tergov va huquqbuzarliklar profilaktikasi guruhidagi sergaklik mujassam.

Feruza RAHMONQULOVA,
o'z muxbirimiz.

Surxondaryo viloyati.

Xizmatlarda

QADIM TARIX VA
ISHONCHLI HIMOYA

Ko'hna Samarqand jahon tamaddunining qadim beshiklaridan biri. Bugun uning tarixiy obidalar, muqaddas qadamjolari va ziyoratgohlari dunyoning turli burchaklaridan kelayotgan sayyohlarni o'ziga chorlamoqda. Bu yerga kelayotgan har bir inson o'zini xotirjam, osoyishta va xavfsiz his qilishi ham muhim. Zero, xavfsizlik – yaxshi taassurotning ajralmas qismi.

Ana shu ezgu maqsad yo'lida Samarqand viloyati IIB huzuridagi Qo'riqlash xizmati tomonidan tarixiy obidalar va turizm maskanlarida jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarlik va jinoyatlarning oldini olish borasida tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu sa'y-harakatlarning yana bir zamonaviy ko'rinishi sayyohlar va ziyoratchilar gavjum bo'ladigan maskanlarga SOS ustunlarining o'rnatilishida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur qurilmalar, avvalo, inson xavfsizligiga xizmat

muhrlanadi. Ayni jihatdan qaraganda, turizm maskanlarida xavfsizlik choralari zamonaviy texnologiyalar asosida kuchaytirish bugungi kunning muhim talablari-dan biridir.

– Bugungi kunda tarixiy obidalar hududiga 26 ta SOS ustunlari o'rnatilib, fuqarolar va sayyohlar xavfsizligini ta'minlash tizimi yanada kuchaytirildi. Bozorlar, istirohat bog'lari, xiyobonlar, aholi gavjum joylar va gastronomik ko'chalarga 2375 ta SOS qutilari o'rnatilgan. Ana shu vositalar orqali o'z vaqtida chora ko'rish,

Holat o'rganilganda, shaxsi noma'lum fuqaro qishki kiyimda, yuzini niqob bilan yashirgan, qo'lga qo'lqop kiygan hamda qora sumka ko'targan holda bankka kirib, sumkasida portlovchi modda borligini aytib, bino oynalarini sindirib, pul talab qilgani aniqlangan. Tezkor harakatlanuvchi guruh xodimlari mazkur shaxsni darhol qo'lga olib, voqea joyiga chaqirilgan hududiy ichki ishlar organlari xodimlariga topshirgan.

Darhaqiqat, xavfsizlik tizimining samarasi insonga zarur paytda qanchalik

qiladi. Favqulodda vaziyat yuzaga kelganda yoki fuqaro o'zini xavf ostida his qilganda, SOS ustuni orqali tezkor yordam chaqirish imkoniyati mavjud. Tasavvur qiling: qadimiy obida bag'rida sayr qilayotgan sayyoh kutilmagan holatga duch keldi yoki ziyoratgohda kekxa insonga shoshilinch yordam zarur bo'ldi. Ana shunday vaziyatlarda birgina chaqiruvning o'ziyoq zarur xizmatlarning voqea joyiga tezkorlik bilan yetib kelishini ta'minlaydi. Sayyoh o'zini xavfsiz his qilgan yurt haqida iliq taassurot bilan so'zlaydi. Uning xotirasida tarixiy obidalarining go'zalligi bilan birga, yurtimizda inson qadri va xavfsizligiga yuksak e'tibor qaratilayotgani ham

hushyorlik va eng muhimi, inson hayoti hamda osoyishtaligini asrash ustuvor vazifamizdir, – deydi viloyat IIB huzuridagi Qo'riqlash xizmati Axborot xizmati rahbari, kapitan Shaxriyor Musurmonov.

Joriy yilning 13-iyul kuni Samarqand shahridagi tijorat banklaridan biridan Qo'riqlash xizmatining monitoring markaziga tashvish xabari kelib tushadi. Unga ko'ra, voqea joyiga Samarqand shahar II OFMB huzuridagi Qo'riqlash xizmatining tezkor harakatlanuvchi guruhi xodimlari zudlik bilan yetib boradi.

tez va ishonchli yordam bera olishi bilan belgilanadi. Samarqandda tarix nafasi va zamonaviy texnologiyalar uyg'unlasharkan, shahar muqaddas qadamjolari bilan birga, tinchligi, osoyishtaligi va inson qadriga bo'lgan yuksak e'tibori bilan ham dunyo ahlini o'ziga chorlayveradi.

Umida MAMADALIYEVA,
o'z muxbirimiz.
Samarqand viloyati.

Tergov faoliyatidan

Bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlarning tub negizida «Inson qadri uchun» degan ezgu g'oya mujassam. Davlatimiz rahbari tomonidan belgilab berilgan ustuvor vazifalardan biri – aholi bilan ochiq, samimiy va samarali muloqotni tizimli ravishda yo'lga qo'yishdan iborat.

MULOQOT –
OCHIQLIKNING
ASOSIY MEZONI

Ushbu tizimli vazifalarning amaldagi ijrosini ta'minlash maqsadida Toshkent viloyati IIBB rahbariyati tomonidan navbatdagi fuqarolar qabuli tashkil etildi. Xususan, Toshkent viloyati IIBB boshlig'i o'rinbosari – Tergov boshqarmasi boshlig'i, polkovnik Otabek Xadjayev tomonidan o'tkazilgan shaxsiy qabul aholi muammolarini joyida o'rganish va ularga huquqiy yechim topishda muhim bosqich bo'ldi.

Murojaatlar asosan tergovga qadar tekshiruv, surishtiruv hamda tergov harakatlari bilan bog'liq muammolarni o'z ichiga oldi. Qabulda har bir murojaat atroflicha ko'rib chiqilib, muammolarni tizimli hal qilishga qaratilgan aniq chora-tadbirlar belgilab olindi.

– Tergov va surishtiruv organlari faoliyati bevosita inson taqdiri, uning huquq va erkinliklari bilan bog'liq bo'lgani bois, har bir murojaat ortida turgan masalaga alohida sinchkovlik bilan yondashishimiz shart. Aholining tergov idoralariga bo'lgan ishonchi – bu tizimda adolat va qonuniylik qanchalik ta'minlanayotganining

bosh mezonidir. Shu bois, fuqarolar bilan bevosita muloqotni kuchaytirish borasidagi izchil ishlarni bundan keyin ham qat'iy davom ettiramiz, – deydi polkovnik Otabek Xadjayev.

Har bir murojaat ortida inson taqdiri va uning huquqlari yotganini inobatga olgan holda, kelib tushgan arizalar qonun talablari asosida sinchkovlik bilan o'rganildi. Natijada murojaatlarning 6 tasi joyida ijobiy hal etildi va fuqarolarining savollariga aniq yechim topildi. Qolgan 9 ta murojaat bo'yicha qo'shimcha tekshiruv o'tkazish hamda sohaviy organlar bilan hamkorlikda chora-tadbirlar ko'rish talab etilganligi sababli, ular belgilangan tartibda qat'iy nazoratga olindi.

Bu kabi muloqotlar ichki ishlar organlari va aholi o'rtasidagi ishonch ko'prigini mustahkamlashga hamda hududda qonun ustuvorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Abror POYONOV,
katta mutaxassis-muxbir,
katta serjant.
Toshkent viloyati.

Ma'naviyat va ma'rifat darsi

USTOZ – QALB ME'MORI VA KELAJAK BUNYODKORI

(1-oktabr – O'qituvchi va murabbiylar kuni)

Shunday kasb egalari borki, ularning mehnatisiz hech bir jamiyat, hech bir taraqqiyot va kelajakni tasavvur qilib bo'lmaydi. Bu – o'qituvchilik kasbi, ustozlik sharafigidir. Zero, insoniyat tarixida erishilgan har bir yutuq, kashfiyot va muvaffaqiyat zahirida ustoz-muallimning ko'z nuri, mashaqqatli mehnati va fidoyiligi yotadi. Muvaffaqiyatga erishayotgan har bir shaxs ortida, albatta, uning qo'lidan tutib to'g'ri yo'lga boshlagan fidoyi ustoz siymosi gavdalanadi.

Muallim – faqat bilim beruvchi shaxs emas, balki inson qalbini ezgulik, ma'rifat va yuksak axloq bilan boyituvchi asl me'mor. O'qituvchilik – shunchaki kasb emas, balki yuksak mas'uliyat va sabr-toqatni talab etadigan sharaflı vazifa.

Ustoz tom ma'noda qalb me'mori, kelajak bunyodkoridir. Me'mor xomashyodan, oddiy g'isht va tuproqdan

bergan bilim tufayli ertaga jamiyatda yetuk shifokorlar, zakkiy olimlar, qonun ustuvorligini ta'minlovchi huquqshunoslar, yurtni obod qiluvchi muhandislar yetishib chiqadi. Shu ma'noda, o'qituvchi o'z sinfxonasida o'tirib, butun bir millatning, davlatning ertangi kunini, kelajagini bunyod etadi.

Umumbashariy taraqqiyotga ulkan hissa qo'shgan ulug'

umr yo'liga chiroq, bergan har sabog'i – taqdirning yo'l xaritasi, bildirgan ishonchi esa shogirdlar uchun qanot. Shu bois ham muallimning mehnatini ulug'lash, jamiyatda o'qituvchi maqomi va obro'sini yuksaltirish buyuk istiqbolga qo'yilgan mustahkam zamindir.

Bugungi kunda mamlakatimizda ustoz va murabbiylarning jamiyatdagi nufuzini oshirish hamda ularning mashaqqatli mehnatini munosib qadrlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi.

Eng avvalo, bu ezgu maqsad yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 52-moddasida mustahkamlandi. Unga ko'ra: «Davlat o'qituvchilarning sha'ni va

Haqiqatan ham, har bir murg'ak bolani o'z farzandidek ardoqlab, yosh avlod tarbiyasi uchun ko'z nuri, qalb qo'ri, butun borlig'ini baxsh etadigan o'qituvchi va murabbiylar tom ma'noda fidoyi kasb egalaridir.

Shavkat MIRZIYOYEV

o'qituvchi va murabbiylarning kasbiy mahoratini e'tirof etish hamda ommalashtirishga qaratilgan yangi mexanizmlar yo'lga qo'yildi. Vazirlar Mahkamasining tegishli qaroriga asosan, umumiy o'rta ta'lim sohasi xodimlari o'rtasida «Yil o'qituvchisi» hamda «Kasbiy mahorat yetakchisi» tanlovlari o'tkazish tartibi belgilandi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad – yoshlarni barkamol shaxs etib tarbiyalashga munosib hissa qo'shayotgan, o'quv-tarbiya jarayonida yuqori natijalarga erishayotgan pedagoglarni aniqlash va ularni munosib rag'batlantirishdir.

Bu kabi huquqiy va amaliy me'yorlar so'nggi yillarda respublikamizda ustoz shaxsiga munosabat tubdan o'zgargani ko'rsatadi. Endilikda pedagogga faqat ta'lim beruvchi xodim emas, balki huquqlari davlat tomonidan kafolatlangan, alohida kasbiy maqomga ega bo'lgan e'tiborli shaxs sifatida qaralmoqda.

Har yili 1-oktabr – O'qituvchi va murabbiylar kunining mamlakatimizda keng nishonlanishi ham ushbu ehtiromning yorqin ifodasidir.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev bayram munosabati bilan o'tgan yili ustoz va murabbiylarga yo'llagan tabrigida ta'lim sohasini davlat siyosatining eng ustuvor yo'nalishi sifatida e'tirof etib, «bugungi o'qituvchi – ertangi davlatimizning qiyofasini belgilab beruvchi asosiy shaxs» ekanini alohida ta'kidladi. Davlatimiz rahbari, shuningdek, o'qituvchilik kasbining maqomi

va nufuzini oshirish hal qiluvchi masala ekanini, soha xodimlarining mehnat va yashash sharoitini yaxshilash, bu kasbni jamiyatda eng muhim hamda obro'li mutaxassislikka aylantirish borasidagi islohotlar izchil davom ettirilishini qayd etdi.

Demak, bugun mamlakatimizda ustoz va murabbiylarga qaratilayotgan yuksak e'tiborni birgina sohadagi islohot sifatida emas, balki jamiyatning ertangi qiyofasini va kelajagini belgilab beruvchi muhim strategik vazifa sifatida baholash lozim.

Xulosa qilib aytganda, jamiyatning ma'naviy qiyofasi, mamlakatning intellektual salohiyati va ertangi taraqqiyoti, eng avvalo, ta'lim sifati va o'qituvchining mehnati bilan chambarchas bog'liq. Pedagog maqomini mustahkamlash, uning jamiyatdagi nufuzini oshirish, munosib mehnat va ijodiy faoliyat uchun zarur sharoitlarni yaratish – nafaqat bugungi kun uchun, balki mamlakatning barqaror va farovon ertasi uchun kiritilayotgan eng qimmatli sarmoyadir.

Kamol OLLOYOROV,
jurnalist.

muhtasham va go'zal binolar barpo etgani kabi, ustoz ham hayotda tajribasiz bola qalbiga ezgulik urug'larini qadab, bilim, salohiyatli va ma'naviyatli insonni shakllantiradi. Bola dunyoni ilk bor maktab ostonasida, ustozining mehr to'la ko'zlari, samimiy so'zlari orqali tanitadi. Biror bir muhtasham imorat mustahkam poydevorsiz qad rostlay olmaganidek, insonning fikrati ham, fitrati ham ustoz bergan tarbiyasiz go'zal bo'la olmaydi.

Millatning, davlatning, xalqning ertangi kuni bugungi kunda maktabda dars tinglayotgan, oliy o'quv yurtlarida tahsil olayotgan yoshlarning qo'lida. Ularni qanday inson, qanday mutaxassis qilib tarbiyalash esa bevosita ustozning mahorati, fidoyiligi va bilimiga bog'liq. Bugun ustoz

allomalarimiz o'z ustozlarini ko'klarga ko'tarishgan, ularga yuksak ehtirom ko'rsatgan. Xususan, buyuk munajjim va davlat arbobi Mirzo Ulug'bek Qozizoda Rumiya bo'lgan cheksiz hurmati tufayli ustozining qabri ustiga maqbara qurdirib, uning ilmdagi xizmatlarini yuksak qadrlagan.

So'z mulking sultoni Alisher Navoiy esa ustoz maqomini shunday ta'riflaydi:

*Haq yo'lida kim senga bir
harfo'qitmish ranj ila,
Aylamoq oson emas haqqin
ado ming ganj ila.*

Bu misralardan anglashiladiki, kishiga bir harf o'rgatgan ustozning haqqini hech qanday moddiy boylik bilan ado etib bo'lmaydi. Zero, ustozning qalbdan chiqqan bir so'zi –

qadr-qimmatini himoya qilish, ularning ijtimoiy va moddiy farovonligi, kasbiy jihatdan o'sishi to'g'risida g'amxo'rlik qiladi».

Shuningdek, 2024-yil 1-fevraldan kuchga kirgan «Pedagogning maqomi to'g'risida»gi qonun pedagoglarning huquqlari, sha'ni va ishchanlik obro'si davlat himoyasida ekanini yana bir bor huquqiy jihatdan kafolatlabdi. E'tiborlisi, mazkur qonun bilan o'qituvchining kasbiy faoliyatiga aralashish, uni asossiz tekshirish yoki xizmat vazifasini bajarishiga to'siqlik qilish taqiqlandi. Pedagogni ma'muriy tarzda majburlash ham qonunchilikda belgilangan tartibda javobgarlikka sabab bo'lishi mustahkamlandi.

Sohadagi islohotlarning uzviy davomi sifatida 2025-yilda

Ma'naviyat va ma'rifat darsini videomaterial tarzida ko'rish uchun QR-koddan foydalaning.

Qoraqalpoq tilidagi matn.

Rus tilidagi matn.

Фахрийлар — фахримиз

Фидойи РАИС

Фарғона вилоятининг Учкўприк тумани аҳолиси бу йилги мустақиллик айёмини қўшалоқ байрам сифатида қарши олди. Боиси, жорий йилнинг 29 сентябрь куни туман ташкил этилганига роппа-роса 100 йил тўлади.

Туман марказида жойлашган, бугун 6105 нафар аҳоли истиқомат қиладиган «Учкўприк» МФЙ ҳам ана шу тарихнинг узвий қисмидир. Қадимий номини асрлар оша сақлаб келаётган маҳалла бугун ҳам туманнинг энг гавжум, серқатнов ва ижтимоий ҳаёт қайнаётган ҳудудларидан бири.

Мустақиллигимизнинг 35 йиллиги ҳамда туманнинг 100 йиллик юбилейи муносиб кутиб олиш тараддудидаги маҳалла раиси, истеъфодаги капитан Исмоилхўжа Мўминхўжаев эса бу хайрли ишларда бош-қош.

У ички ишлар органларидаги хизмат фаолиятини 1995 йилда вилоят ИИБ қошидаги махсус топшириқларни бажарувчи отрядда бошлаган. Кейинчалик кўриқлаш ва профилактика хизматларида масъулиятли лавозимларда фаолият олиб борди.

2011 йилда эҳтиром билан пенсияга чиққанидан сўнг ҳам унинг эл-юрт

хизматидаги фаолияти тўхтамади. Туман халқ таълими бўлимида васийлик ва ҳомийлик масалалари билан шуғулланди, «Тоза ҳудуд» масъулияти чекланган жамиятига раҳбарлик қилди. Турли корхона ва ташкилотларда ҳуқуқшунос сифатида фаолият юритди. Ҳаётнинг турли жабҳаларида орттирилган тажриба эса бугун унинг маҳалла раиси сифатидаги фаолиятида асқатмоқда.

— Бу ерда одамлар билан ҳар куни, ҳар бир масала бўйича юзма-юз ишлашга тўғри келади, — дейди лавҳамиз қаҳрамони. Кимнингдир иши йўқ, кимнингдир оиласида муаммо, яна кимдир ёрдамга муҳтож. Шунинг учун маҳалла раиси, аввало, одамларнинг дардини эшита олиши керак.

Маҳаллада 40 дан зиёд кўп қаватли уйлар, 4 та таълим муассасаси, қатор хусусий ва давлат ташкилотлари, бозор ва савдо мажмуалари ҳамда тадбиркорлик субъектлари

жойлашган. Табиийки, бундай гавжум ҳудудда ишни тўғри ташкил этиш, тартиб ва осойишталикни таъминлаш осон эмас. Шу боис раис маҳалла еттилиги билан ҳар куни эрта тонгдаёқ ҳудуддаги мавжуд масалаларни муҳокама қилиб, уларнинг ечими бўйича аниқ вазифаларни белгилаб олади.

Маҳаллада профилактика инспектори, капитан Акмалжон Қушваков билан ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган. Ҳудуднинг серқатновлиги ва гавжумлигини инobatга олган ҳолда, одамлар кўп тўпландиган жойлар, йўлларнинг кириш-чиқиш қисмлари ва савдо мажмуаларига 70 га яқин кузатув камералари ўрнатилган.

Оила-турмуш доирасидаги низоларнинг олдини

олиш, аёллар ва ёшлар ўртасида жиноятчиликка йўл қўймаслик, профилактика ҳисобда турувчи, пробация назоратидаги шахслар, ажрим ёқасидаги оилалар билан «хонадонбай» ва «фуқаробай» ишлаш маҳалладаги муҳим йўналишлардан. Бу жараёнда маҳалла раиси ва профилактика инспекторининг «устоз-шогирд» аъанаси асосида ҳамжиҳат иш олиб бораётгани ўз самарасини бермоқда.

2026 йилнинг ўтган даврида 20 та жисмоний микролойиҳа шакллантирилиб, натижада 45 та янги иш ўрни яратилди. 11 та юридик микролойиҳа ҳисобига эса 35 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди. Масалан, маҳалладаги «Фарангиз райхон текс-

тил» оилавий корхонасида 40 нафар киши меҳнат қилмоқда. Корхона трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариб, Россияга экспорт қилади.

Йил бошида маҳаллада 35 нафар ишсиз фуқаро аниқланган бўлса, ўтган 8 ойи давомида уларнинг 28 нафари иш билан таъминланди. Бу эса маҳаллада бандлик масаласига қанчалик жиддий ёндаши-лаётганидан далolatдир.

— Йил якунига қадар маҳалламизни камбағаллик ва ишсизликдан холи ҳудудга айлантиришни мақсад қилганмиз. Бунинг учун ҳар бир хонадонни ўрганиб, одамларнинг имконияти ва қобилиятидан келиб чиқиб, уларга муносиб иш ва даромад манбаини топишга ҳаракат қиляпмиз, — дейди фидойи раис.

Дарҳақиқат, бир асрлик тарихга эга маҳалланинг бугунги ҳаётида ҳам замон руҳи яққол сезилади. Бир томонда тарихий хотира ва қадриятлар, иккинчи томонда замонавий тараққиёт, бандлик, ободонлаштириш ва хавфсизлик масалалари уйғунлашиб бормоқда. Исмоилхўжа Мўминхўжаев эса ана шу жараёнларнинг марказида ва халқнинг ишончи унга куч бериб турибди.

Абдувосит СИДИҚОВ,
ўз мухбиримиз.
Фарғона вилояти.

Кинология

ИЗ ИЗЛАБ...

Жиноят изларни топиш ва гумонланувчиларни аниқлашда хизмат итларининг ўрни беқиёс. Бунинг Яккабоғ туманида содир бўлган ўғрилиқ жиноятининг фош этилиши ҳам яна бир бор исботлади.

Жорий йилнинг 16 июнь куни туманда яшовчи Х.Тўғаев «112» хизматида мурожаат қилиб, соат 12:00 дан 14:00 гача бўлган вақт оралиғида уйи олдида боғлаб қўйилган бир бош сигири ўғирлаб кетилганини маълум қилди.

Воқеа жойига етиб борган тергов-тезкор гуруҳи таркибида вилоят ИИБ Шимоли-шарқий минтақавий ҳудуди кинология гуруҳи кичик инспектор-кинологи, кичик сержант А.Алиқулов «Симба» лақабли хизмат ити билан иштирок этди. Тажрибали кинолог ва «Симба»нинг из қидириш маҳорати туфайли тезкор-қидирув тадбирлари муваффақиятли ўтказилди. Натижада жиноятни Яккабоғ туманида яшовчи С.Ҳамидов содир этга-

ни аниқланиб, ундан ўғирланган чорва моли ашёвий далил сифатида олинди.

Жорий йилнинг ўтган даврида бўлинмамиз ходимлари томонидан бир қатор ташкилий ва амалий тадбирлар бажарилди. Хусусан, жиноятларни қисқа муддатларда фош этиш мақсадида кинологлар тергов-тезкор гуруҳлари таркибида 512 маротаба воқеа жойларига чиқиб, 88 та жиноятнинг «иссиқ изи»да очилишини таъминладилар.

Айни пайтда бўлинма тасаруфидаги 39 та хизмат ити «Из қидирув», «Гиёҳвандлик воситаларини аниқлаш» ва «Портловчи моддаларни топиш» каби махсус йўналишлар бўйича мунтазам тайёргарликдан ўтказилмоқда.

Соҳада хизмат итларини тайёрлаш ҳамда кинологларнинг касбий маҳоратини ошириш борасидаги ишлар Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори талаблари асосида йўлга қўйилган. Бугунги кунда питомникда барча замонавий талабларга жавоб берадиган вольерлар мажмуаси, изолятор, аптека, туғуруқхона, махсус ошхона ҳамда машғулотлар ва кўргазмалар чиқишлар учун майдонлар мавжуд. Шунингдек, ИПХ масканларида тегишли меъёрий ҳужжатлар асосида «Кичик кинология марказлари» фаолияти ташкил этилган.

Яратилган бундай шароитлар ва соҳавий хизматлар билан яқин ҳамкорлик кинологлар ҳамда хизмат итларининг тайёргарлик даражасини ошириб, жиноятчиликка қарши самарали курашиш ҳамда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга муносиб ҳисса қўшмоқда.

Зокир НОРМУРОДОВ,
Қашқадарё вилояти ИИБ ЖХХ
ЖТСБ Кинология бўлинмаси
бошлиғи, подполковник.

Kiberxavfsizlik

HUSHYORLIK – ZAMON TALABI

Bugun jinoyatchi bilan yuzma-yuz kelmasdan ham uning qurboniga aylanish hech gapmas. Buning uchun smartfon ekranidagi noma'lum havolani bosish, shubhali APK faylni o'rnatish yoki SMS orqali kelgan maxfiy kodni begonaga aytish kifoya.

XAVF BA'ZAN BITTAGINA QO'NG'IROQDAN BOSHLANADI

Raqamli texnologiyalar hayotimizni yengillashtirayotgani rost, ammo imkoniyatlar ortgani sayin firibgarlarning usullari ham murakkablashib bormoqda. Soxta havolalar yuborib bank kartalaridagi mablag'larni o'zlashtirish, o'zgalar nomidan qo'ng'iroq qilib shaxsiy ma'lumotlarni olish kabi holatlar uchrayotgani fuqarolardan yuksak kibermadaniyat va ogohlikni talab qiladi.

maxsus ogohlantiruv videoroliklari muntazam namoyish etilmoqda.

ENG ASOSIY HIMOYACHI – FUQARONING O'ZI

Xo'sh, kiberjinoyatlar haqida shuncha ogohlantirishlarga qaramay, nega hamon kishilar firibgarlar tuzog'iga tushmoqda? Chunki firibgar, avvalo, insonning ruhiy holatiga ta'sir qilishga urinadi. Odamni qo'rqitadi, shoshiltiradi yoki katta manfaat va'da qiladi. Fuqaro o'ylab olishga ulgurmasdan

Zero, firibgar-ga aksariyat holdlarda kartaning o'zi kerak emas, balki sizni ishontirish muhim. O'zini bank yoki huquqni muhofaza qiluvchi organ xodimi sifatida tanishtirib, «kartangiz bloklandi», «hisobingizdan pul yechilyapti, tez kodni ayting» deya insonni shoshirish ularning eng keng tarqalgan hiylasidir.

Xorazm viloyati IIB xodimlari tomonidan mazkur yo'nalishda keng qamrovli targ'ibot ishlari olib borilmoqda.

TIBBIYOT MARKAZIDAGI TARG'IBOT

Navbatdagi targ'ibot manzili Xorazm viloyati bolalar ko'p tarmoqli tibbiyot markazi bo'ldi. Muassasa xodimlari bilan yuzma-yuz muloqotlar davomida telefon orqali sodir etiladigan firibgarlik usullari, noma'lum havolalar va APK fayllarning xavfi haqida ma'lumot berildi. Ularga bank kartasi ma'lumotlarini himoya qilish hamda shubhali qo'ng'iroqlarga qanday munosabat bildirish kerakligi batafsil tushuntirildi.

Shuningdek, tibbiyot markazi monitorlarida «Kiberjinoyatchilik qurboniga aylanib qolmang!» mavzusidagi

kerakli ma'lumotlarni berib qo'yishi mumkin. Shuning uchun biz targ'ibotda «kodni ularga aytmang»

deyishning o'zi bilan cheklanmay, nima uchun aytmalik kerakligi, firibgar qanday yo'l tutishi mumkinligi va shubhali vaziyatda fuqaro nima qilishi lozimligini ham tushuntiryapmiz.

Kiberjinoyatlarga qarshi kurashish faqat jinoyatchini aniqlash bilan tugamaydi. Keyin uning manzilini aniqlash, qo'lga olish, gumondorni odil sudlovga topshirish kabi bosqichlar bor. Shu bois bunda eng samarali yo'l – fuqaro firibgar tuzog'iga tushishiga yo'l qo'ymaslik.

Viloyat IIB xodimlari tomonidan o'tkazilayotgan profilaktik tadbirlarning asosiy maqsadi ham shu – aholining kibermadaniyatini oshirish, odamlarni zamonaviy firibgarlik usullaridan ogohlantirish va jinoyat sodir bo'lishidan avval uning oldini olish. Chunki bugun xavfsizlikni ta'minlash faqat ko'chada emas, u cho'ntagin-gizdagi telefondan ham boshlanadi.

Sadulla ABDULLAYEV,
Xorazm viloyati IIB MMI va
KBTX MMI bo'limi yoshlar bilan
ishlash guruhi katta inspektori,
leytenant.

Osoyishta hudud

MAHALLA TINCH BO'LSA, KO'NGIL XOTIRJAM

Mahallada osoyishtalikni ta'minlash faqat huquqbuzarlik sodir etilganidan keyin huquqiy chora ko'rish bilan emas, balki xavf-xatarlarni barvaqt aniqlash, profilaktik mexanizmlarni kuchaytirish, aholining ijtimoiy faolligini oshirish va zamonaviy texnologiyalarni samarali joriy etish bilan chambarchas bog'liq.

Davlatobod tumanidagi «To'quvchi» mahallasida yo'lga qo'yilgan xavfsizlik tizimi ana shu kompleks yondashuvning amaliy ko'rinishidir. 2490 ta xonadon, 5750 nafar aholi va 44 ta ko'p qavatli uyni qamrab olgan hududda yil davomida birorta ham jinoyatchilik holatining qayd etilmagani bu boradagi tizimli ishlarning muhim natijasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Hududda xavfsizlikni ta'minlashning asosiy tamoyillaridan biri – huquqbuzarlikka sabab bo'luvchi omillarni barvaqt aniqlash va ularning oldini olishdir. Shu maqsadda mahallada ko'p qavatli uylar oldiga «SOS» tashvish tugmalari o'rnatilgan.

– Xavfsizlik tizimining samaradorligi uning aholi hayotiga qanchalik yaqinligi bilan belgilanadi. Biror xavfli vaziyat yuzaga kelganda, aholi vakillari signal berishi, patrul-post xizmati xodimlarining esa uzog'i bilan besh-yetti daqiqa ichida hodisa joyiga yetib borishi uchun zarur mexanizm yaratilgan. Bu tizim profilaktika ishlarini tezkor harakat bilan uyg'unlashtirish imkonini bermoqda, – deydi mahalla profilaktika inspektori, mayor Jasurbek Ergashev.

Ko'p qavatli

uylarda xavfsizlikni ta'minlashning texnologik imkoniyatlari ham kengaytirilgan. Aholi gavjum yashaydigan hududdagi yettita ko'p qavatli uy yo'lga «Face ID» tizimi o'rnatilib, Qo'riqlash xizmatining «Security» markaziga integratsiya qilingan. Mazkur tizim begona shaxslarning binoga kirishi hamda hududdagi shubhali transport vositalarini aniqlash imkonini beradi. Natijada inson omiliga bog'liq

nazoratning texnologik vositalari bilan uyg'unlashuvi ta'minlanmoqda.

Mahalladagi ijtimoiy muhit, aholining huquqiy madaniyati, qo'ni-qo'shnilar o'rtasidagi hamjihatlik va jamoatchilik nazorati ham tizimning muhim tarkibiy qismidir. Shu bois «To'quvchi»da aholi bilan muloqot qilish, ularning murojaatlarini o'z vaqtida o'rganish va xavfsizlik masalalarida fuqarolarning bevosita ishtirokini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

– Aholi bilan ishlashda ishonch birinchi o'rinda turadi. Fuqaro o'z muammosi yoki xavotirini bimalol ayta olsa, uning oldini olish imkoniyati ham ortadi. Shuning uchun aholi bilan doimiy muloqot qilish, har bir murojaatga e'tibor bilan yondashish va profilaktik ishlarni manzilli tashkil etishga harakat qilyapmiz, – deydi mahalla fuqarolar yig'ini raisi Sabohatxon Shakirova.

Mulkiy xavfsizlik yo'nalishida ham zamonaviy yechimlar bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Savdo va maishiy xizmat ko'rsatish obyektlari, shuningdek, aholi xonadonlari texnik

qo'riqlash vositalari bilan jihozlanib, Qo'riqlash xizmati monitoring markaziga ulanmoqda. Bunday yondashuv mol-mulkni muhofaza qilish bilan bir qatorda, hududda xavfsizlikning yagona infratuzilmasini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Jahongir TO'XTASINOV,
o'z muxbirimiz.

Namangan viloyati.

Inson qadri uchun

HAR BIR MUROJAAT E'TIBORDA

Poytaxt aholisining murojaatlariga javob qaytarish maqsadida o'tkazilgan Toshkent shahar IIBB boshlig'ining shaxsiy qabulini kuzatarkansiz, bu yerga tashrif buyurgan fuqarolar uchun barcha sharoitlar yaratilganiga guvoh bo'lasiz.

Murojaatlarning asosiy qismini surishtiruv va dastlabki tergov harakatlari hamda tergovga qadar tekshiruv jarayonlaridan norozilik, ichki ishlar organlariga ishga kirish va xizmat joyini o'zgartirish kabi masalalar tashkil etdi. Shuningdek, mol-mulk va moddiy mablag'larni undirish, hayot va sog'liqqa qarshi noqonuniy xatti-harakatlar hamda turli ijtimoiy-iqtisodiy muammolar yuzasidan ham shikoyatlar kelib tushdi.

Bosh boshqarma boshlig'i, polkovnik Ravshan Sultanxodjayev fuqarolarning murojaatlarini ko'rib chiqarkan, ularning aksariyatini ijobiy hal etdi. Murojaatlarning ayrimlari shu yerning o'zida yechim topgan bo'lsa, boshqalari puxta o'rganilib, qonun doirasida ko'rib chiqish uchun nazoratga olindi. Muammosi o'z yechimini topgan fuqarolar davlatimizdan mamnun ekanliklarini bildirishdi.

Albatta fuqarolarning murojaatlari tinglanib, ularni qiynayotgan masalalar o'z vaqtida va adolatli hal etilishi aholining davlat va qonunlarga bo'lgan ishonchini oshirib, yurtimizda huquqiy-demokratik jamiyat qurish yo'lida mustahkam zamin yaratilayotganini yaqqol ko'rsatadi.

Abu KENJAYEV,
fotomuxbir.

Bir tuman tarixi

QOROVULBOZOR TILSIMLARI

Qum sahrosi... Jazirama quyosh, suvsiz dasht, uzoq-uzoqlarga cho'zilgan adirlar. Ilk qarashda bu manzara inson yashashi uchun qulay maskan emasdek tuyuladi. Ammo tabiatning og'ir sinovlariga qaramay, inson mehnati va matonati bilan o'zgargan bir hudud bor. Bu hudud sanoat shaharchasi nomi bilan mashhur bo'lgan Qorovulbozor tumanidir.

Buxoro viloyatining eng yosh tumani sanalgan Qorovulbozor 1993-yilda tashkil etilgan bo'lsa-da, uning zamirida asrlar qa'ridan kelayotgan tarix mujassam. Tumanda 21 mingga yaqin aholi istiqomat qiladi. Turli millat vakillari ahil-inoq yashab, tuman taraqqiyotiga munosib hissa qo'shib kelmoqda.

Tuman tarixi qadimiy. Buning yorqin dalillaridan biri – shaharga kirish qismida joylashgan Qorovulbozor sardobasi. XVI asrga mansub mazkur inshoot hovuzining diametri 16 metrdan ortiq, gumbazining balandligi 6,5 metr, devorlari esa 1,5 metrgacha qalinlikda. Sardoba pishiq g'isht bilan ganch qorishmasidan bunyod etilgan.

Qorovulbozor nomi haqida bir necha rivoyatlar mavjud. Ularning birida sardoba yonida karvonsaroy va kichik bozorcha paydo bo'lgani, yaqin tepalikda esa Buxoro amiri sarbozlarining qorovullik burji joylashgani

aytiladi. Shu bois tepalik Qorovultepa, bozorcha esa Qorovulbozor deb atalgan. Yana bir rivoyatga ko'ra, bu yerda qora o'tovlar tiklangan qora ovul paydo bo'lib, uning yonidagi bozor «Qoravulbozor» nomi bilan yuritilgan.

Qaysi rivoyat haqiqatga yaqin bo'lmasin, bir narsa aniq: Qorovulbozor nomi bu hududning qadimdan odamlar, karvonlar va savdo yo'llari chorrahasida bo'lganidan darak beradi.

Bugun esa Qorovulbozor va Bo'zachi sardobalari o'tmishdan xabar beruvchi noyob tarixiy yodgorliklar sifatida saqlanib qolgan. Ikki sardoba orasidagi qariyb 17 kilometr masofa ham qadimgi yo'llarning bu hudud hayotida qanday ahamiyat kasb etganini tasavvur qilishga imkon beradi.

Bo'zachi va Jarqoq ham tumaning qadimiy maskanlaridan. Tarixiy ma'lumotlarga ko'ra, Somoniylar davrida Buxoro darvozalarini qo'riq-

lash uchun Yettisuvdan yuzga yaqin qozoq oilasi xizmatga jalb qilingan. Ularning bir qismi keyinchalik shu hududda muqim qolgan. Chorvachilik bilan shug'ullangan mahalliy aholi karvonsaroyga kelgan savdogarlarga sut mahsulotlari sotgan. Tuya va yilqi sutidan bo'za tayyorlagani uchun ularni «bo'zachilar», qishloqni esa Bo'zachi deb atashgan.

«Jarqoq» nomi ham hududning uzoq o'tmishi bilan bog'liq. Ma'lumotlarga ko'ra, o'n minglab yillar muqaddam Buxoro va Qashqadaryo hududlarining ayrim qismlarini ulkan suv havzasi egallagan. Tabiiy o'zgarishlar, yer silkinishlari va iqlim ta'siri asrlar davomida bu hududning qiyofasini o'zgartirgan. «Qoq» atamasi esa dashtlarda qor va yomg'ir suvlaridan hosil bo'ladigan keng, sayoz ko'l yoki halqob ma'nosini anglatadi. Demak, Jarqoq nomi ham tabiatning uzoq o'tmishidan bizgacha yetib kelgan tilsimlardan biri.

Qorovulbozor tabiati betakrorligi bilan ajralib turadi. Tuman hududining katta qismi tekisliklardan iborat bo'lib, qumli cho'llar, barxanlar, taqir va sho'rxoklar keng tarqalgan. Ayniqsa, janubiy hududlarda sho'rxoklar katta maydonni egallaydi. Yer osti sizot suvlarining yer yuzasiga yaqinligi

tufayli tashlama suvlardan Devxona va Xadicha ko'llari paydo bo'lgan. Saritosh, Jarqoq, Setalantepa kabi tektonik burmalarda esa neft va gaz zaxiralari mavjud. Gips, ohaktosh kabi qurilish materiallari ham tuman iqtisodiy salohiyatini oshiruvchi muhim boyliklardir.

O'tgan asrning o'rtalarida hududda neft va tabiiy gaz konlarining aniqlanishi Qorovulbozor taraqqiyotida yangi bosqichni boshlab berdi. 1997-yilda Buxoro neftni qayta ishlash zavodining ishga tushirilishi esa tuman sanoat hayotida muhim voqea bo'ldi. Bugun tumanda sanoat, qurilish va transport sohalarida o'ttizga yaqin korxona faoliyat yuritmoqda. Bir vaqtlar cho'ponlar suruv haydagan dashtlar sanoat korxonalari, ishlab chiqarish obyektlari va obod qishloqlarga aylanib bormoqda.

Qorovulbozor iqlimi issiq va keskin. Yozi shunchalik jaziramaki, mahalliy aholi «qumga tuxum qo'ysangiz, pishadi», deya hazillashadi. Qishi ham ayovsiz. Ammo inson mehnati bu qattiqso'z tabiatni o'zgartira oldi. Bir zamonlar cho'ponlar suruv haydagan dasht-u adirlar bugun yashil vohaga aylangan.

Kanallar orqali kelayotgan Amudaryo suvi sahroni obod maskanga aylantirdi. Bir vaqtlar yosh yigit bo'lib bu yerlarga kelgan, qo'riq yerlarni o'zlashtirgan insonlar bugun keksalik gashtini surmoqda. Ular qurgan xonadonlarda farzandlar, nevaralar kamol topmoqda. Dalalarda yetishtirilgan shirin-shakar qovun va tarvuzlar esa Qorovulbozor nomini nafaqat viloyatda, balki uzoq hududlarda ham tanitmoqda.

Qisqasi, Qorovulbozor – issiq qumlari bag'rida tarix va tabiat sir-larini asragan, inson mehnati bilan yashil vohaga aylangan o'ziga xos maskan. Tumanning haqiqiy tilsimi esa uni obod etgan, bugun ham el-yurt ravnasi uchun fidokorona mehnat qilayotgan insonlardir.

Mirzoqul AHADOV,
o'z muxbirimiz.

Buxoro viloyati.

www.youtube.com/@Postda_IIV

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.instagram.com/postda.uz

Ruhiyat olami

STRESS HAQIDA HAQIQATLAR

Stress – inson organizmi va psixikasining tashqi yoki ichki talablarga moslashish jarayonida yuzaga keladigan tabiiy reaksiyasidir. U faqat salbiy hodisa emas: qisqa muddatli stress diqqatni jamlash, tez qaror qabul qilish va faoliyatga safarbar bo'lishga yordam berishi mumkin. Biroq stress uzoq davom etsa yoki insonning moslashish imkoniyatlaridan ortib ketsa, ruhiy va jismoniy salomatlikka salbiy ta'sir ko'rsatadi.

U QANDAY PAYDO BO'LADI?

Stress inson muayyan vaziyatni o'z imkoniyatlari, ehtiyojlari yoki xavfsizligi uchun ahamiyatli deb baholaganda yuzaga keladi. Masalan, imtihon, ishdagi mas'uliyat, oilaviy kelishmovchilik, moliyaviy qiyinchilik yoki kutilmagan o'zgarishlar stress omili bo'lishi mumkin. Bir xil vaziyat turli odamlarda turlicha reaksiya chaqirishi esa shaxsiy tajriba, temperament, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va vaziyatni baholash xususiyatlari bilan bog'liq.

Stress jarayonida organizmning simpatik nerv tizimi faollashadi, adrenalin va kortizol kabi gormonlar ajralishi o'zgaradi. Natijada yurak urishi tezlashishi, mushaklar taranglashishi, diqqatning xavf manbayiga qaratilishi kuzatilishi mumkin. Bu reaksiyalar qisqa muddatda moslashuvchan ahamiyatga ega, ammo doimiy faollashuv charchoq va salomatlik muammolari xavfini oshiradi.

barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar tizimidir. Uning maqsadi stressni butunlay yo'qotish emas, balki uni boshqarish va sog'lom moslashish ko'nikmalarini rivojlantirishdir.

tutadi. Psixologik maslahat, stressni boshqarish treninglari va individual qo'llab-quvvatlash shular jumlasidandir.

Uchlamchi profilaktika uzoq davom etgan stress oqibatlarini kamaytirish, tiklanish va takrorlanish xavfini pasaytirishga

1. Nafas olishni boshqarish.
2. Jismoniy faollik va uyqu.
3. Vaqt va vazifalarni rejalashtirish.
4. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash.
5. Fikrlashni qayta baholash.

STRESSNING ASOSIY BELGILARI

Sohasi	Kuzatilishi mumkin bo'lgan belgilar
Emotsional	Bezovtalik, asabiylashish, kayfiyatning pasayishi, tez xafa bo'lish
Kognitiv	Diqqatni jamlash qiyinlashishi, unutuvchanlik, salbiy fikrlarning ko'payishi
Jismoniy	Mushak tarangligi, bosh og'rig'i, uyqu buzilishi, tez charchash
Xulq-atvor	Ishlarni kechiktirish, odamlardan uzoqlashish, ovqatlanish odatlarining o'zgarishi

Ushbu belgilarning mavjudligi o'z-o'zidan muayyan kasallik tashxisini anglatmaydi. Ular kuchli, uzoq davom etuvchi yoki kundalik hayotga jiddiy xalal beruvchi bo'lsa, mutaxassis bahosi zarur.

PSIXOLOGIK PROFILAKTIKA

Psixologik profilaktika – stress omillarini erta aniqlash, ularning salbiy ta'sirini kamaytirish va insonning psixologik

PROFILAKTIKANING UCH DARAJASI

Birlamchi profilaktika stress paydo bo'lishidan oldin xavf omillarini kamaytirishga qaratilgan. Bunga sog'lom kun tartibi, psixologik savodxonlik, qulay ta'lim va mehnat muhitini yaratish kiradi.

Ikkilamchi profilaktika stressning dastlabki belgilarini erta aniqlash va ular kuchayishining oldini olishni nazarda

xizmat qiladi. Bu bosqichda psixolog, psixoterapevt yoki boshqa tibbiy mutaxassislar bilan hamkorlik muhim bo'lishi mumkin.

QACHON MUTAXASSISGA MUHOJIRAT QILISH KERAK?

Agar stress bir necha hafta davomida kamaymasa, uyqu, o'qish, ish yoki munosabatlarga jiddiy ta'sir qilsa, psixolog yoki shifokorga murojaat qilish maqsadga muvofiq. Kuchli ko'krak og'rig'i, nafas olishning keskin qiyinlashishi kabi belgilarni faqat stressga yo'ymasdan, shoshilinch tibbiy baholash zarur.

Samarali psixologik profilaktika sog'lom turmush tarzi, emotsional o'zini boshqarish, realistik fikrlash, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va o'z vaqtida mutaxassis yordamini birlashtiradi. Shu orqali insonning stressga barqarorligi va hayot sifati mustahkamlanadi.

Farrux USMONOV,
mayor.

Aksariyat insonlar yaqqol ifodalangan qo'rquvni o'zida aks ettirgan va turli hayotiy vaziyatlarda namoyon bo'ladigan fobiya(vahima)lardan aziyat chekadi. Fobiya – ma'lum bir tuzilishga ega qo'rquv bo'lib, muayyan vaziyatda odamning irodasiga qarshi yuzaga keladi. Ba'zida u vaqt o'tishi bilan yo'q bo'lib ketadi, ba'zan esa tobora kuchayadi. Psixoterapiya mutaxassislari besh yuzdan ortiq turli fobiyalarni aniqlashga muvaffaq bo'lishgan. Quyida eng keng tarqalganlari bilan tanishib chiqamiz.

KIM NIMADAN QO'RQADI?

Aviafobiya yoki aerofobiya – uchishdan qo'rqish. Bunda havoga parvoz qilish vaqtida vahimaga tushish, qo'llarning titrashi, yuz rangining oqarishi kuzatiladi.

Klaustrofobiya – berkl bo'shliqdan qo'rqish. Atrofi yopiq joyda qolgan odam o'zini bo'g'layotgandek, havo yetishmayotgandek his qiladi.

Akrofobiya – balandlikdan qo'rqish. Bunda kishi o'zini yomon his qiladi, boshi aylanadi, qaltiraydi, nimanidir mahkam ushlab olishga intiladi.

Tanatofobiya – o'limdan qo'rqish. Tan olish kerakki, bu haqda ko'pchilik o'ylaydi, biroq aksariyat insonlarda o'lim oldidagi qo'rquv o'ta kuchli bo'ladi va bu uni tinmay vahimaga soladi.

Axluofobiya (niktofobiya, skotofobiya, ekluofobiya) – qorong'ulikdan, tundan qo'rqish. Bunday kishilar chiroqni yoqib uxlashni odat qiladi, yorug'lik yo'qolishi bilan ularning ko'ziga turli shakl va tasvirlar ko'rinish boshlaydi.

Kinofobiya – itlardan qo'rqish. Ushbu qo'rquv, ayniqsa, bolaligida biron marta bo'lsa ham it hamlasiga uchragan odamlarda uchraydi.

Araxnofobiya – o'rgimchaklardan, muzofobiya – sichqonlardan qo'rqish. Bu zoofobiyani bir qismi hisoblangan va eng keng tarqalgan qo'rquv hisoblanadi.

Sotsiofobiya – ijtimoiy muhitda yoki boshqa (ayniqsa notanish) odamlar bilan munosabatda bo'lish qo'rquvi. Bunday odam qattiq azob chekadi, atrofdagilar uni tinmay muhokama qilayotgandek tuyuladi, ularning ziyon keltirishidan qo'rqadi va tobora jamiyatdan uzoqlashib, yaklana boshlaydi.

Agorafobiya – ochiq bo'shliq va joylardan qo'rqish. Bunday inson ko'cha-ko'ya, gavjum joylarda yurmaslikka harakat

qiladi va o'zini ixtiyoriy ravishda to'rt devor orasiga qamab qo'yishi mumkin.

Ipxondriya – o'zini kasal deb vahimaga tushish va shuning natijasidagi asabiy umidsizlik holati. Ular nafaqat xastalikni tasavvur qilishadi, balki og'riqni ham his etishadi.

Ofidiofobiya – ilonlardan qo'rqish. Bu ba'zi hollarda og'ir ruhiy holatning yuzaga kelishiga sabab bo'ladi. Natijada oddiy sharf, bo'yinbog' yoki arqon ham ularni vahimaga sola boshlaydi.

Gematofobiya – qondan qo'rqish. Qonni ko'rgan bunday insonlarning yurak urishi tezlashishi, kuchli terlash, rang oqarishi, gipotoniya (qon bosimining tushib ketishi), hushdan ketish holatlari kuzatiladi.

Glossofobiya – omma oldida chiqishdan qo'rqish. Bu yaxshi tanish bo'lgan tinglovchilar oldida so'zlashga to'g'ri kelsa ham, qaltirash, qon bosimining o'zgarishi, so'zlash qobiliyatini yo'qotish bilan kechadigan har qanday omma oldidagi chiqish paytida yuzaga keladigan beixtiyor qo'rquv.

Vaqt o'tishi bilan kuchayib, jiddiy kasalliklarga va salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin bo'lgan bunday holatlarni yengish uchun inson avvalo o'z muammosini tan olishi va darhol mutaxassis shifokorga murojaat qilib, uning tavsiyalariga qat'iy amal qilgan holda bu kabi ruhiy to'siqlardan xalos bo'lishga intilishi zarur.

Gulchehra AZIMOVA
tayyorladi.

Safar taassuroti

KOREYA TAJRIBASI:
ZAMONAVIY YONDASHUV ASOSIDA

Koreya Milliy sud-ekspertiza xizmati tomonidan Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) bilan hamkorlikda «O'zbekiston Respublikasi IIV Ekspert-kriminalistika bosh markazi xodimlarining salohiyatini oshirish» loyihasi doirasida tashkil etilgan o'quv kursida IIV Ekspert-kriminalistika bo'linmalarining 15 nafar xodimi qatorida men ham ishtirok etdim.

Vonju shahridagi Koreya Milliy sud-ekspertiza xizmatida bo'lib sud-ekspertizasining bugungi holati, rivojlanish istiqbollari, tashkilotning ma'muriy tuzilishi va ustuvor yo'nalishlari haqida ma'ruzalar tingladik. Bu yerda ilm-fan ekspertizasi, DNK, toksikologiya, oziq-ovqat mahsulotlarini tekshirish, kimyoviy tahlil, raqamli ekspertiza

va yo'l-transport hodisalari ekspertizasi kabi yo'nalishlarning bir tizimda rivojlantirilayotgani bizda katta taassurot qoldirdi. Nazariy mashg'ulotlar amaliy ekskursiyalar bilan uyg'un tashkil etildi.

DNK orqali shaxsni identifikatsiya qilish imkoniyatlariga doir mashg'ulotlar juda qiziqarli bo'ldi. Darslarda DNK tahlilining

rivojlanish bosqichlari, tahlil markerlari, namunalarni olish tartibi, qarindoshlikni aniqlash, noma'lum jasadlarni identifikatsiya qilish hamda DNK ma'lumotlar bazasidan foydalanish bo'yicha ilg'or tajribalar ko'rsatildi.

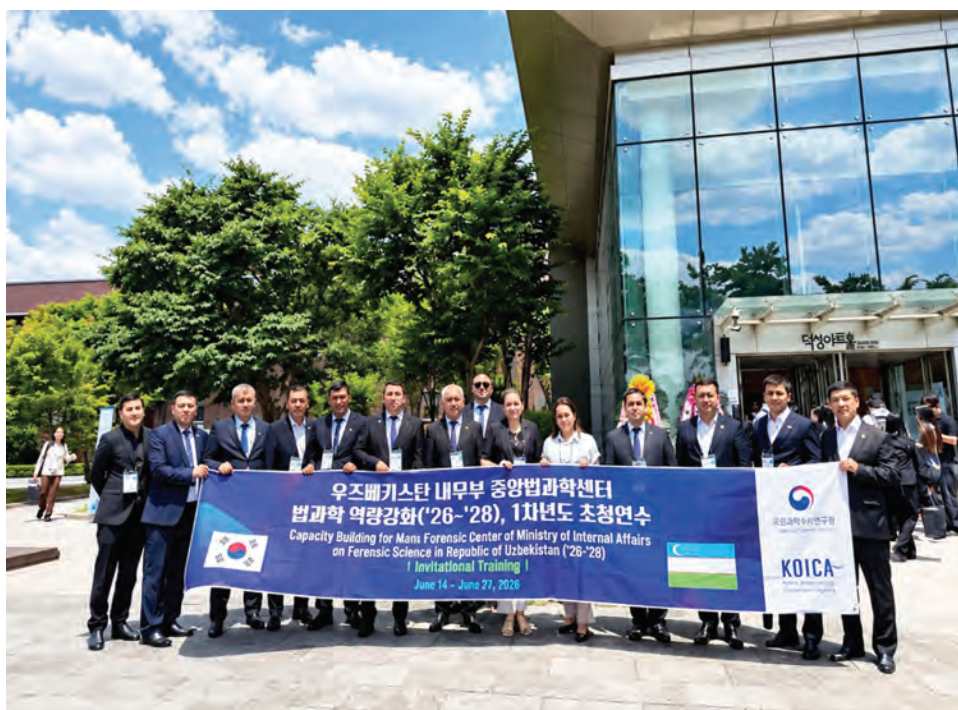
Yana bir eng dolzarb yo'nalishlardan biri raqamli dalillarni yig'ish, saqlash va tahlil qilish, video va audioyozuvlarni o'rganish, ularni sertifikatlash jarayonlari bilan tanishdik. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha tadqiqotlar, ovoz orqali sodir etilgan jinoyatlarni aniqlash, video va tasvirlar sifatini oshirish kabi zamonaviy usullar bo'yicha qimmatli ma'lumotlarga ega bo'ldik. Jarayonda Cellebrite, GrayShift va MSAB kabi maxsus dasturiy vositalardan foydalanish amaliyoti bilan tanishib, kasbiy bilimlarimiz boyidi.

O'quv kursi yakunida O'zbekistonda yo'l-transport hodisalari

ekspertizasini rivojlantirish, raqamli kriminalistika imkoniyatlarini kengaytirish hamda hodisa joylarini ko'zdan kechirish amaliyotini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqildi. Taqdimotlar Koreya Milliy sud-ekspertiza xizmati va KOICA mutaxassislari tomonidan yuqori baholanib, tahlil va kelgusidagi hamkorlik dasturiga kiritish uchun qabul qilindi.

Koreya tajribasidan kelib chiqib, xususan, Sridge – barmoq izlari tasvirini sun'iy intellekt asosida yaxshilash, K-VOM – ovozli firibgarlikni hamda «Argos» dipfeyk texnologiyalarini aniqlash imkonini beruvchi dasturlarni faoliyatimizda tatbiq etish, hamkasblarimiz bilan baham ko'rish imkoniyati mazkur xalqaro loyihaning eng muhim jihati bo'ldi.

Alyona JUMAYEVA,
Jizzax viloyati IIB Ekspert-kriminalistika markazi bosh eksperti, podpolkovnik.

Nigoh

XODIM OBRAZI
SAN'ATKORGA MAS'ULIYAT YUKLAYDI

Xalqimizda «Tinchlik – aziz ne'mat» deb bejiz aytilmaydi. Darhaqiqat, tinchlik bor joydagina orzular ushaladi, ertangi kunga ishonch mustahkamlanadi. Yurtimizdagi ana shu bebaho ne'matni asrab-avaylash, fuqarolarning xotirjam yashashini ta'minlashda ichki ishlar organlari xodimlarining fidokorona xizmati alohida o'rin tutadi.

Soha xodimlarining mas'uliyat yuki qanchalik og'ir, shu bilan birga, sharaflilik ekanini yaxshi bilaman. Aktyorlik faoliyatim davomida «Qo'rg'on», «Vatan ostonasi» filmlari hamda «Seyf» serialida huquqni muhofaza qilish idoralari xodimlari obrazlarini gavdalantirganman. Shu bois ularning murakkab xizmat jarayoni bilan ichkaridan tanishman, desam, mubolag'a bo'lmaydi.

Ayniqsa, ichki ishlar xodimlari obrazini yaratish ham sharaflilik, ham mas'uliyatidir. Bugun ichki ishlar organi xodimidan nafaqat yuqori kasbiy malakaga, balki yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga, vatanparvarlik va insonparvarlik tuyg'ulariga ega bo'lish talab etiladi. U, avvalo, qonun ustuvorligini ta'minlashni o'z burchi deb biladigan, har bir fuqaroning huquq va erkinliklarini astoydil himoya qiladigan

adolatli hamda mas'uliyatli shaxs bo'lishi zarur. Insoniylik, muloqot madaniyati va aholi muammolariga befarq qaramaslik kabi xislatlar xodimning, pirovardida tizimning xalq orasidagi obro'-e'tiborini belgilaydigan asosiy mezonidir.

Shiddat bilan rivojlanayotgan hozirgi davrda osoyishtalik posbonlaridan chidamlilik, tezkor qaror qabul qilish va zamon bilan hamnafas fikrlash talab etiladi. Zero, zamonaviy axborot texnologiyalarini puxta egallagan, tahliliy va psixologik salohiyatga ega mohir xodimgina har qanday murakkab vaziyatda oqilona yo'l tuta oladi.

Kopjursin ALLANAZAROV,
Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat akademik musiqali teatri aktyori, Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmat ko'rsatgan artist.

E'TIROF – MAS'ULIYAT DEMAKDIR

Yurt tinchligi va osoyishtaligini saqlash, qonun ustuvorligini ta'minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish ichki ishlar organlari xodimlari zimmasiga ulkan mas'uliyat yuklaydi. Qariyb 30 yildan buyon sharaflı xizmatni ardoqlab kelayotgan, o'zining boy tajribasi, talabchanligi, tashabbuskorligi va fidoyiligi bilan hurmat-e'tibor qozongan ofitserlardan biri polkovnik Sherzod Xamrayevdir.

gan lavhamiz qahramoni keyingi yillarda viloyat ichki ishlar organlarida turli rahbarlik lavozimlarida faoliyat ko'rsatdi. Ayniqsa, Koson tumani IIB huzuridagi Tergov bo'linmasiga rahbarlik qilgan davrda og'ir va o'ta og'ir jinoyatlarni tergov qilish, jinoyatchilikning oldini olish va hududda krimino-

huzuridagi JIED To'rtinchi mintaqaviy hudud 5-son tergov hibsxonasi boshlig'i lavozimida xizmat qilib kelmoqda.

Ushbu lavozim ham kishidan o'ziga xos katta mas'uliyatni talab etadi. Muassasada qonunchilik talablariga rioya etish bilan bir qatorda, tartib-intizom, xavfsizlik, inson huquqlarini ta'minlash, xodimlarning puxta kasbiy tayyorgarligiga erishish va barqaror muhitni saqlash kabi ko'plab vazifalarni bir vaqtning o'zida samarali bajara bilish zarur.

Sherzod Xamrayev 5-son tergov hibsxonasida xizmat

jarayonlarini belgilangan tartib va buyruq talablari asosida tashkil etishga alohida e'tibor qaratdi. Jumladan, sud qaroriga asosan 1748 nafar shaxs jazoni o'tash uchun tegishli muassasalarga yuborildi. Xo'jalik turkumida qoldirilgan mahkumlarning 5 nafariga nisbatan insonparvarlik dalolatnomasi qo'llanilib, ular manzil-koloniya o'tkazildi. Sud va tergov organlarining qarorlariga asosan, 268 nafar shaxs ozod etildi.

Muassasada mahkumlar va qamoqqa olingan shaxslar tomonidan yangi jinoyatlar sodir etilishiga yo'l

qo'yilmagani ham rahbariyat va shaxsiy tarkibning o'z vazifasiga mas'uliyat bilan yondashib kelayotganini ko'rsatadi. Har qanday tizimda natija, avvalo, jamoaga bog'liq. Jamoani bir maqsad atrofida birlashtira olish esa rahbarga bog'liq.

Istiqlol bayrami arafasida qahramonimizga «O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining 35 yilligi» esdalik nishoni va «polkovnik» maxsus unvoni berildi. Bu Sherzod Xamrayevning ko'p yillik xizmatlari munosib baholan- ganining tasdig'i edi. Yuk- sak unvon uning zimmasiga yanada katta mas'uliyat yuklaydi. Zero, Vatan tinch- ligi va xalq osoyishtaligi yo'lida xizmat qilish sharaflı kasbgina emas, balki yuk- sak mas'uliyat hamdir.

Xadicha O'TAYEVA,
kapitan.

Dastlabki xizmatni Qash- qadaryo viloyati Kasbi tu- mani IIB HOOB profilaktika inspektori sifatida boshla-

gan vaziyatni barqarorlash- tirish borasida qator ijobiy natijalarga erishdi. Lavha- miz qahramoni hozirda IIV

Shu payt qisqa xabar kelib qoldi. Nastarinning isitmasi ko'tarilibdi. Jajigina qizalog'ining tobi yo'qligi to'g'risidagi xabardan mayorning ichi yondi. U eridan bolani kasalxonaga olib borishni so'radi. Tezda yetib borishini ham qo'shib qo'ydi. Turmush o'rtog'i ham ichki ishlar xodimi bo'lgani uchun uni tushundi. Yig'ilish esa cho'zilib ketdi. Ayol- lar o'z dardlarini aytishar, ko'mak so'rashar, aksariyati o'zlarining aybsizligini ta'kidlashardi. Muhabbat ularni sidqidildan eshitar, fikrlarini tahlil qilardi.

Oradan ikki soatlar o'tgachgina bo'shadi. Chiqiboq qo'ng'iroq qildi. Qizaloqqa muolaja qilingan, lekin isitmasi tushmayotgandi. Aksiga olib, temir yo'l kesishmasida ancha turib qolishga to'g'ri keldi. Uzun- dan-uzun uchta eshelon o'tgachgina yo'l ochildi. U haydovchidan tezroq haydashni iltimos qilarkan, Xovos bi- lan Guliston orasi odatdagidan ko'ra uzoqlashib ketayotgandek tuyuldi.

Palata eshigini keskin ochiboq, bolasiga otildi. Nastarin uni ko'rib yig'lab yubordi. Doktorlar esa ichki ishlar formasidagi ayolni tinchlan- tirib, tang vaziyat o'tib ketganini, bola o'ziga kelganini tushuntirishdi. Shundagina o'ziga keldi.

Kasalxonada farzandi bilan tong ottirdi. Ertalab esa boshliq aloqaga chiqdi: «Tumanga yetib borishin- giz kerak...» Rahbarning tashvishli ohangda gapirgani uchun Muhab- batning gapı og'zida qoldi. «Bolam kasal» deya olmadi. Axir u ham inson-ku, uning ham goh farzan- di kasal bo'ladi, gohida o'zi ham turmush o'rtog'i, farzandlarini olib sayohatga chiqishni istaydi. Shu kasbni tanlayotganida ustozlari uni ogohlantirishgan, to'y-hasham, oila- ga vaqt ajrata olmasligini, sababi u

YO'LDA

Mayor Muhabbat Xidiraliyeva Xovosdagi tergov hibsxonasida mahkumalar bilan uchrashuv o'tkazayotgandi. Ayollarning boshlari egik, ko'zlaridagi nur so'nik. Uchrashuvda ayol, eng avvalo, ona ekanligi, uning jinoyat yo'liga kirishi farzandlari kelajagi uchun ham juda katta zarba bo'lishi to'g'risida so'z ketardi.

endi el-yurt odamiga aylanishini, yurt tashvishini ko'tarish esa hamisha og'ir bo'lishini qayta-qayta uqtirish- gandi...

Sirdaryo viloyati IIB HPB bosh- lig'ining o'rinbosari vazifasiga o'tka- zishganidan keyin Muhabbat borma- gan mahalla qolmadi hisob. Bugun esa Guliston davlat universitetida talaba yoshlar bilan uchrashuv bor. Talaba qizlar uchun ichki ishlar tizimi- da ishlash katta orzu. Boshqarmada rahbarlik vazifasida ishlaydigan ayol esa ularning qahramonidek gap. Muhabbatning erishgan yutuqlari, bosib o'tayotgan yo'liga nazar tash- lash ular uchun qiziq.

So'z Muhabbat Xidiraliyevaga berilganida esa zal jonlanib qoldi. Muhabbat odatda gapni cho'zmas- di, shuning uchun ham uni barcha eshitardi. Bu safar uning gaplari barchani o'ylantirib qo'ydi. Afsuski, psixotrop moddalar hattoki ayrim o'quvchi qizlarning sumkasidan topilgan. Buni qanday hazm qilish mumkin? Ota-ona bunga qanday yo'l qo'yib bergan? O'smirlik davrida hamma narsa qiziq tuyuladi. Bundan esa giyohvandlik vositalarini sotuvchi shaxslar foydalanishadi. Albatta, ichki ishlar xodimlari bunga qarshi

qattiq kurash olib borishyapti. Lekin yoshlarning ongu tafak- kurini giyohvandlikka qarshi qurollantirmay turib, yetarlicha samaraga erishib bo'lmaydi. Hamma gap shunda. Shu so'zlar bilan fikrini yakunlagan mayorni yoshlar olqishlash- di. Bu esa xodimaga katta kuch berdi, yanada ruhlantirdi. Shunday paytlarda u o'z kasbidan nihoyatda faxrlanib ketardi.

Nizoli oilani yarashtirish uchun Sardobaga borgan paytida, qaytish- da mashina buzilib qoldi. Qahraton qish emasmi, barcha birpasda sovqotib qoldi. Muhabbat uyga telefon qilgan, olib ketish uchun turmush o'rtog'i kelayotgandi. Lekin oraliqda ellik chaqirim ma- sofa bor. Ichki yo'l bo'lgani uchun avtomobillar kam o'tayotgandi. Bir soat vaqt bir kundek cho'zildi. Tur- mush o'rtog'i kelgach, o'zlarining mashinasiga o'tganida mayorni sovuq olgandi. Ertasiga isitmalab yotib qoldi. Sardobadan esa tinmay telefon bo'lardi. Bugun u sudda qat- nashishi, er-xotinning yarashishiga ko'maklashishi kerak edi. Kecha ular bilan shunga kelishishgandi. Borolmayotgani unga alam qilib

ketdi. Tuman IIB XQMB inspektori esa hali yosh, endigina oliygohni tugatib ishga kelgani uchun tajriba- siz edi. Telefon orqali undan ayol- ning manfaatlarini himoya qilishni so'radi. Kun choshgohga oqqanda telefoni jiringladi. U boshlagan ish xayrli tugabdi. Oila yarashibdi, ona bilan ketgan uch nafar bola yana dadasi bilan birlashibdi. Bu xabarni eshitgan Muhabbat Xidiraliyeva «Xayriyat! Ishqilib bardavom bo'lsin!» deb yubordi.

O'zi bir ahvolda yotgan ayolning o'zgalarning muammolaridan tash- vishlanishi, ularning hayoti o'ngla- nishidan quvonishiga shifokor ayol hayratlanib qarab turardi.

Abdurahmon
MUSTAFOQULOV,
o'z muxbirimiz.

Sirdaryo viloyati.

Ashurali JO'RAYEV:

ICHKI ISHLAR XODIMLARI HAQIDA ASAR YOZMOQCHIMAN

Oramizda so'zning salmog'i va qadrini yurakdan his etib, o'zining o'tkir qalami bilan minglab qalblarni uyg'ota oladigan fidoyi insonlar bor. Taniqli jurnalist, publitsist va yozuvchi Ashurali Jo'rayev ana shunday o'z kasbiga sodiq, nafasi millat dardi va jamiyat tashvishlari bilan qorishib ketgan ijodkordir.

Ijodkorning publitsistik asarlari-da har bir muammoga xolis yondashuv, jamiyatdagi illatlarga nisbatan murosasizlik va faol fuqarolik pozitsiyasi yaqqol sezilib turadi. Hikoya va esselarida esa inson ruhiyatining eng nozik jihatlari, milliy qadriyatlarimiz hamda ma'naviy ildizlarimiz samimiy satrlarda jonlanadi.

Suhbatimiz asnosida uning so'z qadri, ijod mashaqqati bilan qorishiq holda, zamon ruhi haqida bildirgan fikrlari har bir mushtariyni jamiyat dard-u quvonchlarini yurakdan o'tkazib, chuqurroq o'ylashga undaydi, degan umiddamiz.

– Bundan salkam 55 yil burun olis qishloqdan «yozuvchi va jurnalist bo'laman» degan yuksak orzu-umidlar bilan Toshkentga kelgan yosh Ashurali Jo'rayevning shijoati va intilishlari qanday natijalar berdi?

– Hammasi zo'r, desam, yolg'on aytgan bo'laman. Dehqon tili bilan aytganda, samarali va serhosil bo'ldi. Orzularimning katta qismi ushaldi. Chunki men qat'iy ishonch bilan Toshkentga kelgandim. Afsuski, universitetning jurnalistika fakultetiga o'qishga kirishimga boryo'g'i bir ball yetmagan. Keyingi yili hozirgi O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutining kutubxonashunoslik fakultetiga o'qishga kirib, uni muvaffaqiyatli tugatdim. Institut qoshida tashkil etilgan ommaviy-ijtimoiy fakultetning jurnalistika bo'limini ham tamomladim. «Tashselmash» zavodida, Texnologiya bilim yurtida ishladim. Lekin yozish, o'qish bir zum yuragimni va xayolimni tark etmagan. Doimo nimalarnidir yozib yurardim. O'zbekiston xalq yozuvchisi Ne'mat Aminovga mashqlarimni ko'rsatganimda, «Dastlabki to'qnashuv» deb nomlangan ilk hikoyam yoqib qolgani bois ustozning «oq yo'li» bilan «Guliston» jurnalida bosildi. O'shanda institutning 3-kursida o'qirdim.

Xullas, o'zim sevgan, juda-juda xohlagan jurnalistika sohasida ishlashni orzu qilib, oxiri «O'zbekiston adabiyoti va san'ati» gazetasida ish boshladim. Bu dargohda ulug' ustozlarim – O'zbekiston xalq yozuvchisi Odil Yoqubov, O'zbekiston Qahramoni Ibrohim G'afurov, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan jurnalist Mamatqul Hazratqulovdan gazetada ishlash sirlarini o'rgandim. Gazeta mening barcha orzularimni ro'yobga chiqardi, shijoatimni yanada olovlantirdi, g'ayratimga-g'ayrat qo'shdi. U mening dorulfunumimga aylanib, jurnalist

va yozuvchi bo'lishimda chinakam ustozlik vazifasini bajardi. Gazetada 22 yil astoydil xizmat qildim. Bu davr umrimning eng nurli sahifalarini tashkil etadi.

– Siz «Mushtum» jurnalida bosh muharrir bo'lib ishlagan davringizda jamiyatdagi mavjud illatlarni, muammolarni fosh etish vazifasini to'laqonli bajara oldim, deb o'ylaysizmi?

– Yo'q! Chunki illatlarning ko'lami kengayib, kamchiliklar soni behisob ortib borayotgan bir davrda men bosh muharrir bo'ldim. O'sha davrda matbuotda ishlaganlar yaxshi biladi: senzura degan tashkilot

zulum va badnom qilishdan boshqa vazifani bajarmagan. Shu idoraning borligi katta illat edi. Ularning ayovsiz zug'umlari tufayli matbuot o'z qiyofasini yo'qotdi, sharaflil vazifasidan ayrildi. «Mushtum»dan boshqa qudratli nashrlar ham «mayib-majruh» bo'lib qoldi. Xayriyat, bugungi fikr va so'z erkinligi tufayli zulmkor senzura qutuldik.

– Zamonaviy axborot texnologiyalari va internet jurnalistikasining jadal rivoji ko'pchilikda «an'anaviy gazeta-jurnallarning davri o'tdi», degan fikrni uyg'otmoqda. Tajribali jurnalist sifatida matbuotning istiqbolini qanday baholaysiz?

– Matbuotning haqiqiy jo'shqin hayotga qaytishiga ishonaman. Odamlar internetdagi, telefon va telegramdagi yolg'onlar, oldi-qochdilar, sharm-hayosiz instagramdan to'yib, badlariga urib ketgandan keyin tafakkur qilishga, ilmga ehtiyoj sezganlaridan so'ng, albatta, jiddiy matbuotga, kitobga qaytadilar, deb umid qilaman. Axir odamzot bir umr yengil-yelpi, puch fikr bilan yashamaydi-ku! Hozir dunyoning yetakchi va taraqqiy etgan Amerika, Yaponiya, Hindiston, Xitoy va qator Yevro-

pa mamlakatlarida gazeta-jurnallar yirik adadlarda chop etilayotgani va ularning o'qilayotgani fikrimiz dalilidir.

– Ayni damda adabiyotimiz, jurnalistikamiz zamonamiz qahramoni obrazlarini qay darajada ochib bera olyapti?

– Deyarli barcha sohalarda zamonamiz qahramonlari ko'p. Gap – haqiqiy namuna bo'ladigan chin qahramonlarni topib yozishda. Afsuski, ba'zan «qahramon» deb yozgan odamingizning korrupsiya yoki bir paytlar «oldi-berdi»larga aralashib qolgani oshkor bo'ladu, o'zingiz uyalib qolasiz. Lekin

O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan jurnalist, «Mehnat shuhrati» ordeni sohibi Ashurali Jo'rayevning «Yurak bo'ronlari», «Senga ko'ngil bersam», «Dil gavhari», «Sahifaga sig'magan satrlar», «Maysalar uyg'ongan tong», «Do'ppisi yo'q dunyo», «Oltin ovozlari» kabi kitoblari nashr etilgan.

nashriyotida ulug' san'atkor, milliy estrada san'atimiz asoschisi Botir Zokirov haqida yozilgan asarim «Ботир Зокиров – узбекский соловей» nomida chop etildi.

Ijodiy rejalar esa serob. Qog'ozga to'kilayotgan asarlar ancha-muncha. Ular kitob holida chop etilgach, o'quvchilarning bahosini eshitarmiz.

– Hayotingizda ichki ishlar xodimlarining xizmat faoliyati bilan bog'liq esda qolarli voqea yoki sohada xizmat qilib, sizda yaxshi va ibratli taassurot uyg'otgan xodimlar bormi? Uman osoyishtalik posbonlarning bugungi faoliyatiga qanday baho berasiz?

– Ichki ishlar xodimlarini juda qadrlayman. Ular orasida yaqin do'stlarim, qadrdonlarim juda ko'p. Shu o'rinda Navoiy viloyati Karmana tumani Jaloyir qishlog'idan yetishib chiqqan ajoyib va samimiy inson, podpolkovnik Shermurod Egamov haqida gapirmoqchiman. U 30 yildan ziyod yo'l harakati xavfsizligi xizmatida ishlab, oddiy xodimdan Navoiy viloyati IIB YHXB boshlig'i o'rinbosari lavozimigacha ko'tarilgan. Bu insonni tanigan-bilganlar, hamqishloqlari uni «halollik timsoli» sifatida qadrlaydi va hurmat qiladi. Shermurod Egamovning ibratli umr yo'liga boqib, shunday fikrlar xayolimga keldi: agar ichki ishlar organlari xodimlari o'z obro'sini o'zi to'kmasa, ularni hech kim, hech qachon badnom qilolmaydi.

Kelajakda ichki ishlar organlarida xizmat olib borayotgan halol va to'g'ri, o'z ishinings fidoyilari haqida asar yozish niyatim bor. Ehtimol kinosenariy bo'lar...

– Mazmunli suhbat uchun tashakkur.

Gulnoza
TURG'UNBOYEVA,
suhbatlashdi.

По маршрутам духовности

СКВОЗЬ ВЕХИ СТОЛЕТИЙ

В нескольких километрах от города Карши расположен мемориальный комплекс Абу Убайды ибн аль-Джарраха.

Уникальный мемориал, воздвигнутый в честь выдающегося духовного лидера, полководца и государственного деятеля, привлекает многочисленных паломников и туристов.

Абу Убайда прославился как военачальник, верный сподвижник и человек исключительного мужества. На поле боя он не раз проявлял самоотверженность, рискуя жизнью ради спасения соратников. За безупречную честность, надежность и справедливость за ним навсегда закрепилось почетное звание «Амин аль-Умма» («Доверенный общины»). Скончался Абу Убайда в 638 году в Иордании.

По преданию, Амир Темур во время одного из своих походов посетил его захоронение в Иордании и приказал перенести часть праха великого сподвижника на свою родину. Первоначально комплекс был заложен в XIV веке при Темуре, а в наши дни прошел масштабную реконструкцию при участии лучших мастеров Узбекистана.

Сегодня этот исторический памятник занимает площадь около 2,5 гектара. Архитектурный ансамбль включает входной портал (дарвозахону) с резными воротами, величественный

мавзолей с голубым куполом и высокий минарет. Для паломников здесь построены айваны и летние беседки.

На территории мемориала обустроены традиционные хаузы с прозрачной водой, а в расположенной рядом теплице выращивают цветы и саженцы для озеленения комплекса и его окрестностей.

Джавлонбек АЛЛАЕВ,
майор.

Кашкадарьинская область.

Внимание: дети!

ЗНАТЬ ДОЛЖНЫ И МАЛЫШИ

«Дисциплина дорожного движения начинается с детства» — под таким девизом осуществляется деятельность по пропаганде ПДД среди юных пешеходов.

Сотрудники УБДД СОБ УВД Бухарской области реализуют программы по обучению детей правилам безопасного поведения. Очередная встреча инспекторов с ребятами состоялась в дошкольной образовательной организации № 35 города Бухары.

— В ходе интерактивного занятия разъяснили малышам, что они тоже являются участниками дорожного движения, а значит, должны следовать ПДД, — говорит старший лейтенант Д. Шавкатов. — С использованием наглядных пособий рассказали о значении основных знаков, сигналах светофора. Цель — с ранних лет приучать детей к ответственному поведению.

Мирзокул АХАДОВ,
соб. корр.

Бухарская область.

Кибербезопасность

ЦИФРОВОЙ КРИМИНАЛ

Правоохранительные органы раскрыли схемы с крупными оборотами на игорных платформах и пресекли махинации с персональными данными граждан.

В числе таких дел — ликвидация преступной сети в компьютерном клубе «Cyber Arena» в Давлат-абадском районе. Заведение использовалось как нелегальный пункт приема ставок, через который проводились многомиллиардные суммы для азартных игр.

Масштаб нелегальной финансовой деятельности группы под руководством жителя Чустского района Х. и его сообщников подтверждается деталями проведенных транзакций. На их счете в приложении «Mob Cash» зафиксирован баланс в 796,6 млн сумов,

а общий объем транзакций превысил 44,6 млрд сумов. На другом счете при балансе в 115,6 млн сумов оборот составил 26,6 млрд сумов. Дополнительно через криптовалютную платформу Binance фигуранты провели операции еще на 14,6 млрд сумов. Фигуранты работали и с наличными средствами: в присутствии понятых у них изъяли 26,9 тыс. долларов США, 73 млн сумов. В числе вещественных доказательств также десять банковских карт, мобильные телефоны, компьютерная техника и счетная машинка.

В ходе совместного оперативного мероприятия, проведенного с СГБ, пресечена противоправная деятельность организаторов ООО «Avto dizaun» и их соучастников. Прикрываясь дилерской деятельностью по оформлению SIM-карт, фигуранты незаконно использовали персональные данные граждан. С помощью специальных программ они редактировали копии паспортов и подделывали документы, на основании которых регистрировали новые SIM-карты. У задержанных изъяты тысяча долларов США, 3,8 млн

сумов, моноблок, ноутбук, мобильные телефоны, принтер, печати, копии водительских удостоверений, а также 1064 копии паспортов и 412 SIM-карт.

По данным фактам возбуждены уголовные дела, ведутся следственные действия.

Уважаемые граждане! Будьте бдительны и не передавайте свои паспортные данные и банковские

реквизиты третьим лицам. Использование ваших персональных данных злоумышленниками может привести к материальному ущербу и серьезным правовым последствиям.

Бунёд АСАТИЛЛАЕВ,
майор.
Алтынбек БАЙБУЛАТОВ.

Наманганская область.

► International experience

A training course was organized by the National forensic service of Korea in cooperation with the Korea International Cooperation Agency (KOICA) as part of the project "Capacity building for employees of the main center of expert-criminalistics of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan." The course was attended by 15 employees of the Expert-criminalistics units of the Ministry of Internal Affairs.

The training sessions were held at the National forensic service of Korea in Wonju, providing an overview of the current state of forensic science, its development prospects, administrative structure, and priority areas. Particular

TOWARDS MODERN APPROACHES

attention was paid to the integrated development of such fields as DNA analysis, toxicology, chemical analysis, digital forensics, and traffic

accident examination.

The sessions covered modern methods of DNA-based identification, identification of unidentified bodies,

the use of DNA databases, as well as the collection, preservation, and analysis of digital evidence. Participants also became familiar with the practical use of software tools such as Cellebrite, GrayShift, and MSAB.

At the conclusion of the course, proposals were developed to improve traffic accident examination, digital forensics, and crime scene examination practices in Uzbekistan. The possibilities of introducing modern software solutions such as Sridge, K-VOM, and "Argos" into practical activities were also discussed.

► Educational and enlightenment event

ENLIGHTENING THE HEARTS OF YOUNG PEOPLE

The press, as a mirror of life, is one of the most influential means of building a democratic society. In this regard, the newspaper "Postda-Ha Pocty-At the Post" plays an important role in shaping a positive image of the internal affairs bodies, enhancing the reputation of their personnel, and strengthening public trust.

An educational and enlightenment event dedicated to

"Postda-Ha Pocty-At the Post Newspaper Days" was held at academic lyceum № 2 of the Ministry of Internal Affairs. The event focused on the history of the publication and its significance in the activities of the internal affairs bodies.

The director of the lyceum, Colonel Rajabboy Otajonov, spoke about the newspaper's nearly century-long history and emphasized its role in covering

reforms within the system and raising young people's awareness of various harmful ideas.

The event was attended by deputy editor-in-chief of the United editorial office of the Ministry of Internal Affairs, Lieutenant Colonel Azizjon Fayziyev; a responsible officer of the ministry's Department for spiritual and educational affairs and personnel provision, retired Colonel Zikrilla Ne'matov; and veteran of the internal affairs bodies, retired Lieutenant Colonel Shukhrat Ruziyev.

Lyceum student Odina Usmonova noted that the event was informative and memorable. At the conclusion, students were presented with collections of literary works. Musical performances by members of the lyceum's amateur arts group added a festive atmosphere to the event.

► Strategic location

VIGILANCE AT THE BORDER

Located in the Surkhan oasis along the border with Afghanistan, the Termez international trade center is one of the strategically important sites where ensuring security is of particular significance. Established pursuant to the decision of the President of the Republic of Uzbekistan dated May 13, 2024, the complex covers 26 hectares and accommodates trade and service facilities, an international logistics center, a hotel, a medical clinic, a business

school, and manufacturing enterprises. The center provides employment for 3,000 people.

Public order and security at the site are ensured by personnel of the Internal affairs department of the Surkhandarya region DIA at the Termez international trade center. According to the department's senior inspector, Lieutenant Colonel Nuriddin Saidov, working in such a busy area requires a high level of responsibility and professionalism.

The area is monitored by 131 integrated surveillance cameras. Operational-search activities resulted in the detection of six cases, while seven more were identified jointly with the Border troops of the State Security Service and customs authorities – 13 cases in total involving the illegal transportation of narcotic, psychotropic, and radioactive substances.

In February this year, Afghan citizen S. Amonulloh was detained while carrying 390 grams of opium. In addition, two wanted persons were apprehended, and one theft was solved "hot on the trail."

► Professional training

COMBAT READINESS PUT TO THE TEST

Practical firearms training sessions were organized in accordance with the annual training plan to strengthen the physical fitness and professional skills of personnel from the specialized services and Central office of the Ministry of Internal Affairs.

At the beginning of the training, personnel received detailed explanations on the use of firearms, their technical and tactical maintenance, the legal framework governing their use in practice, and the principles of legality. Their theoretical knowledge and practical skills were also tested in relation to the components of service weapons, carrying and storage procedures, safety measures, partial disassembly, and reassembly.

Following the preparatory sessions, personnel proceeded to the shooting range, where they demonstrated their skills by firing the Makarov pistol and Kalashnikov assault rifle at designated targets from both short and long distances.

The results were objectively assessed by responsible officers and specialists. Personnel who did not achieve sufficiently high results were provided with recommendations by qualified instructors, and additional training sessions were scheduled. The results of the tests will also be taken into account when determining qualification categories.

Such regular practical training plays an important role in strengthening personnel's ability to use firearms lawfully and skillfully, perform their duties effectively, and remain prepared to ensure public safety.

Translated by Munavvar RASHIDOVA, docent.

www.youtube.com/@Postda_IIV

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.instagram.com/postda.uz

Ehtiyot bo'ling: firibgar!

KIMGA TO'Y, AZA...

Navoiy viloyatining Karmana tumanida kimdir vafot etsa, bu haqda odatda mahalliy Telegram kanallarida xabar paydo bo'ladi. Unda marhumning ismi-sharifi, janoza vaqti va manzili to'g'risida ma'lumotlar beriladi.

Allayor (ismi o'zgartirildi) bu e'lon ortida kimningdir qayg'usi turishini bilsa ham, ko'nglida g'arazli niyat tug'ildi. U marhumlarning yaqinlariga qo'ng'iroq qilib: «Qarindoshingiz mendan qarzidor edi», – derdi. Marhumning yaqinlari uning qarzini uzish uchun qo'llaridan kelganicha harakat qilishardi.

Avvaliga hammasi xamirdan qil sug'irgandek silliq kechayotgan edi. Biroq «Ko'za kunda emas, kunida sinadi», – deganlari to'g'ri ekan. Navbatdagi qo'ng'iroq payti marhumning ukasiga: «Akangiz mendan nasiyaga kiyim-kechak, qarzga 100 AQSH dollari olgan edi», – dedi. Marhumning ukasi bu gapdan shubhalandi. Chunki akasi qariyb olti oy betob bo'lib, to'shakda yotgandi. Uning so'nggi vaqtlarda kiyim-kechak xarid qilgani haqida eshitmagandi.

Firibgarning gapiga ishonmay, ichki ishlar organlariga murojaat qildi. Shundan so'ng jinoyat ishi qo'zg'atilib, ushbu holat xodimlar tomonidan sinchiklab o'rganildi. Dastlabki tergov harakatlari jaryonida qo'ng'iroqlar, muloqotlar va pul talab qilingan holatlar yuzasidan dalillar to'plandi.

Nihoyat jinoyat ishlari bo'yicha Karmana tumani sudida ish ko'rib chiqildi. Sud jarayonida jabrlanuvchilar navbat bilan ko'rgazma berish uchun chaqirildi. Shu tariqa voqeaning barcha tafsilotlari birma-bir ochildi.

Allayor aybini tan oldi. Achi-narlisi, zalda uning onasi ham bor edi. Onaizor farzandi uchun qattiq xavotirga tushgan, uning qilmishidan izza bo'lib, chuqur iztirob chekardi. O'g'lining ismi har safar tilga olinganda, ayolning yuz-u ko'zidagi xavotir yanada kuchayar, ammo dardini ichiga yutib, jimgina sud jarayonini kuzatardi.

Allayor oilada yolg'iz farzand, muqaddam sudlanmagan edi. Sud jazo tayinlashda ana shu holatlarni ham inobatga olib, unga 2-yil 6 oy muddatga axloq tuzatish ishlari jazosi tayinladi.

Mahliyo XOLOVA,
o'z muxbirimiz.
Navoiy viloyati.

Jinoyatga jazo muqarrar

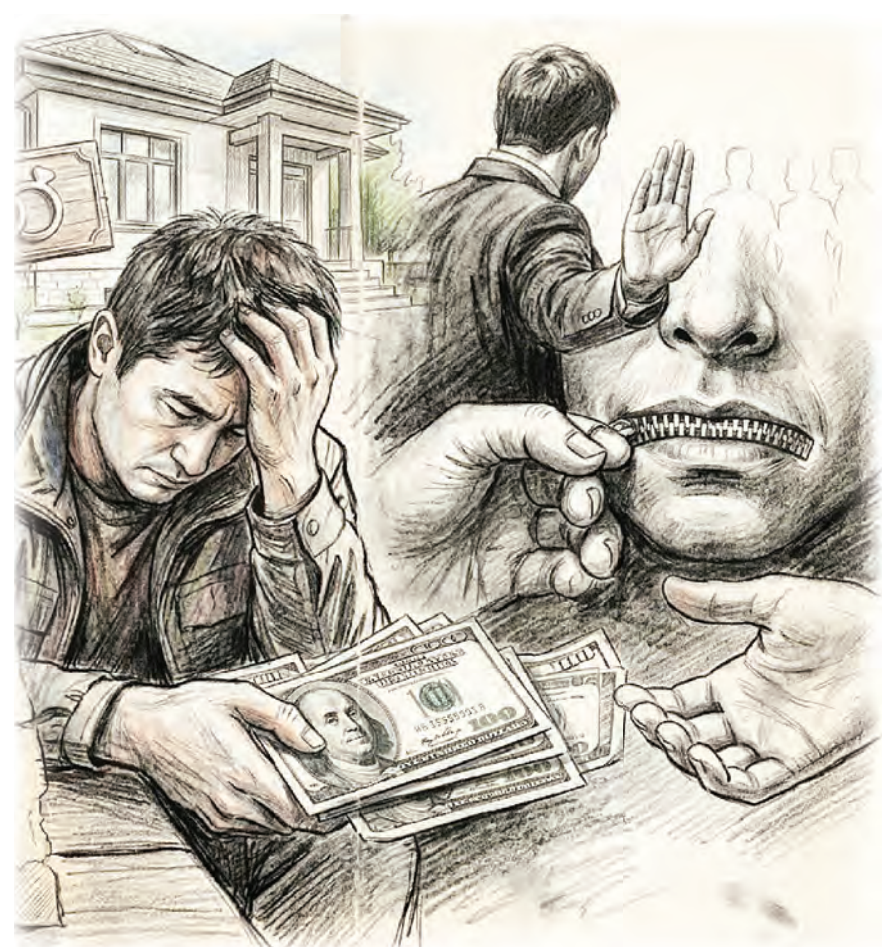
Insoniy fazilatlar orasida lafzga vafo, halollik va birovning haqidan qo'rqish alohida o'rin tutadi. Chunki yo'qotilgan mol-mulkning o'rni to'lishi mumkin, ammo odamning ishonchini yo'qotish ko'pincha og'ir oqibat-larga olib keladi.

Shokir (ismlar o'zgartirildi) «Hasanboy» MFYdagi o'ziga tegishli bo'lgan uy-joyi sotish haqida e'lon berdi. Ushbu e'lon asosida kelgan xaridor Jamshid bilan uyning narxini 120 ming AQSH dollariga baholashdi. Ammo uyning kadastrida muammo borligi bois undan 30 ming AQSH dollarini tilxat orqali rasmiylashtirib oldi.

xalqimizda er yigitning qadri uning so'ziga qanchalar sodiqligi bilan o'lchangan. Hozirgi kunda lafzga hiyonat qilish oddiy holga aylanib bormoqda. Eng achinarlisi, jamiyatdagi ishonch rishtalarini yemirib kelyapti.

Shokirga berilgan 30 ming AQSH dollari o'sha vaqtdagi kurs bo'yicha 365 million so'm atrofida baholangan. Albatta, ushbu daromad kimdir uchun oddiy raqam bo'lishi mumkin. Ammo uni topish uchun bir inson yillab mehnat qilgan, ushbu daromadni yiqqunicha oilasining ehtiyojlarini cheklagan. Balki ushbu mablag'ni uy-joy olish yoki farzandlarining kelajagini

LAFZ

Biroq Shokir o'z lafzida turmadi, va'da qilingan bitim esa amalga oshmadi. Oradan ko'p vaqt o'tmay, mazkur uy boshqa shaxsga sotib yuborilgani ma'lum bo'ldi. Lekin Shokir Jamshiddan olgan 30 ming AQSH dollarini qaytarishni xayoliga ham keltirmadi. O'z pulini ololmay sarson bo'lgan Jamshid oxir-oqibat ichki ishlar organlariga murojaat qildi.

Shu o'rinda «lafz» degan so'z xalqimiz ma'naviyatida juda katta ma'noga egaligi, insonning aytgan gapi, bergan va'dasi, o'z zimmasiga olgan majburiyati qanchalik muhimligi haqida fikrlashsak. Qadim-qadimdan

ta'minlash uchun jamg'argandir. Lekin Shokirga o'xshagan insonlar, lafzidan ham, birovning haqqidan ham qo'rqmaydi.

Albatta, ushbu jinoyati uchun Shokir qonun oldida tegishli jazo olishi aniq. Lekin vijdon azobi-chi? Darhaqiqat, har birimizda «menga ishonib berilgan narsa – omonat», «aytgan so'zim mas'uliyat», «birovning haqi – muqaddas» degan tushunchalar shakllansa, ko'plab jinoyatlarining oldi olinishi mumkin.

Nilufar JANIYEVA,
mayor.
Go'zal JAFAROVA,
o'z muxbirimiz.

QO'LIMIZDAGI «XO'JAYIN»

smartfon yosh avlodga do'stmi
yoki dushman?

«RAQAMLI GIGIYENA» – YAGONA NAJOT YO'LI(MI?)

Bugungi kunda bolalar uchun smartfon nafaqat aloqa vositasi, balki atrof-olamni anglash, bilim olish, muloqot qilish va ko'ngilochar kontentlardan foydalanishning muhim vositasiga aylandi. Shu bilan birga, gadjetlardan betartib va me'yordan ortiq foydalanish, raqamli muhitga haddan tashqari bog'lanib qolish va virtual muloqotni real hayotdagi munosabatlardan ustun qo'yish yosh avlodning sog'lom rivojlanishi uchun muayyan xavflarni yuzaga keltirmoqda.

Sershov-qin ko'chalar, bekatlar va xiyobonlar... Metroning liq to'la vagonlarida ishga, o'qishga yoki zarur yumush bilan manziliga shoshilayotgan odamlar gavjum. Hamma yumushlarini bajarish ilinjida oshiqmoqda.

SALOMATLIKKA SALBIY TA'SIRLAR

Smartfonlardan me'yordan ortiq foydalanish, eng avvalo, jismoniy salomatlikning sezilarli darajada pasayishiga olib keladi.

Ko'z va umurtqa kasalliklari: Ekranga uzoq vaqt davomida yaqindan tikilish ko'z mushaklarining toliqishi, quruqlashishi va miopiya (yaqinni ko'ra olmaslik) rivojlanishiga sabab bo'ladi. Shuningdek, telefonga egilib qarash umurtqa pog'onasiga ortiqcha bosim tushirib, skolioz hamda bo'yin sohasida surunkali og'riqlarni keltirib chiqaradi.

Uyqu va faollikning buzilishi: Ekrandan taraluvchi ko'k nur melatonin gormoni ishlab chiqarilishini cheklaydi. Kechqurun smartfondan foydalanish uyqu sifatini buzib, bolaning ertasi kuni charchoq va diqqatsizlikdan aziyat chekishiga olib keladi.

Kamharakatlik: Virtual o'yinlar va ijtimoiy tarmoqlar bolalarni jismoniy faollik, sport hamda ochiq havodagi harakatlardan uzoqlashtiradi. Bu esa semizlik va yurak-qon tomir tizimi xastaliklari xavfini orttiradi.

RUHIY VA EMOTSIONAL HOLAT

Smartfonlar bolaning tanasi bilan birga, uning

nozik ruhiyatini ham «ishg'ol» qiladi.

«Klip tafakkur»: Ma'lumotni tez-tez o'zgaruvchi qisqa fragmentlar orqali qabul qilish ko'nikmasi shakllanadi. Natijada bolalarda uzoq vaqt davomida bir joyga diqqat qaratish, kitob o'qish va mushohada yuritish qobiliyati susayadi.

O'z-o'zini baholashning pasayishi: «Layk» va obunachilar soniga bog'lanib qolish o'smirlarda xavotir va depressiyani kuchaytiradi. Ijtimoiy tarmoqlarda boshqalarning soxta muvaffaqiyatli hayotini kuzatish ularda nomunosiblik hissini paydo qiladi.

Kiberbulling: Internetda tahqirlash, po'pisa va yolg'on xabarlariga duch kelish bola ruhiyatiga og'ir zarba beradi. Bolalar bu haqda ota-onalariga aytishga tortingani yoki qo'rqqani sababli vaziyat yanada murakkablashadi.

IJTIMOIYLASHUV VA TARBIYADAGI MUAMMOLAR

Muloqotning susayishi: Texnologiyalar masofalarni yaqinlashtirsa-da, real munosabatlarni susaytiradi. Oila davrasida yoki do'stlar davrasida har kim o'z telefoniga «sho'ng'ishi» oqibatida bolalarda yuzma-

yuz muloqot ko'nikmalari va empatiya (boshqalar his-tuyg'ularini tushunish) darajasi pasayadi.

Nazoratsiz kontent: Nazoratsiz qolgan bola zo'ravonlik yoki shahvoniy mazmundagi videolar va noto'g'ri qadriyatlarni targ'ib qiluvchi kontentlar ta'siriga tushib qolishi mumkin.

Raqamli qaramlik: Smartfonga bo'lgan kuchli bog'liqlik xuddi giyohvandlik kabi miyaning «mukofotlash tizimi»ga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bola telefonsiz qolganda asabiy va agresiv bo'lib qoladi, o'qishdan chalg'iydi.

XULOSA

Smartfon – bu shunchaki vosita. Uning yosh avlodga ta'siri (ijobiy yoki salbiy bo'lishi) foydalanish madaniyatiga bog'liq. Texnologiyalarni butunlay taqiqlash esa yechim emas, ammo ota-onalar bolaning raqamli olamiga oqilona chegara qo'yishi, ular bilan sifatli vaqt o'tkazishi va real hayotning afzalliklariga qiziqtirishi shart. Zotan, smartfon bolaning qo'lida «xo'jayin» emas, balki aqli yordamchiga aylanishi kerak.

Feruz YO'LDOSHOV,
o'z muxbirimiz.

Yo'l-yo'lakay barchaning nigohi smartfon ekraniga qadalgan: hamma shu matohga «mixlangan». Odamlar cheksiz axborot ummoniga g'arq bo'lgan. Bu sirli ummonda suzayotganlar faqatgina g'o'r yoshlar emas, 7 yoshdan 70 yoshgacha bo'lgan barcha kuzatuvchilar unga asir bo'lgan.

Xo'sh, nega hozirgi zamon kishisining kichik bir tahliliy maqolani oxirigacha o'qishga sabri yetmaydi? Eng sara badiiy kitobni farzandimizga tutqazsak, nega ikki betdan nariga o'tmay zerikadi? Boisi, ijtimoiy tarmoqlar va turli platformalarning qisqa (shorts) formati miyamizni tayyor, chaynalgan va qisqa axborotni «yutish»ga o'rgatib qo'ydi. Natijada ongimiz murakkab tuzilishga ega ma'lumotlarni qabul qilishga, o'ylab bosh qotirishga, mulohaza yuritishga dangasalik qilmoqda.

Bu holat zamonaviy tilda «klipli fikrlash» deb ataladi. Mutaxassislar so'z boyligimizning qashshoqlashib borayotganini, bolalarning 3–4 yoshda ham «tili chiqmayotgani» hamda odamlarda asabiylik va jizzakilikning ortayotganini aynan shu muammo bilan bog'lamoqdalar.

Bunday fikrlashga o'rganagan inson e'tiborini bir joyga jamlayolmaydi, yaqinlari davrasida ham tez zerikadi, bir sahifalik matnni ham chalg'imay o'qiy olmaydi. Hatto 5–10 daqiqalik videolavhani

oxirigacha ko'rishga toqati yetmaydi, ma'lumotning chin yoki yolg'onligini tekshirib ham o'tirmaydi. Chunki uzilib-yulib yetib kelgan parcha shaklidagi lavhaning na sababi va na kelgusi oqibatlariga unga qiziq emas.

Esingizdami, bolaligimizda multfilm yoki badiiy film tomosha qilsak, uning tugamasligini, uzoqroq davom etishini istardik. Namoyish yakunlangach, uning muho-kamasi kunlab davom etardi. Adabiyotga oshno yoshlar o'rtasida o'qiladigan badiiy asarlar esa qo'ldan-qo'lga o'tib yurardi.

Haqli savol tug'iladi: biz yuqorida keltirib o'tganimiz, ilm-fanda «klipli fikrlash» deb atalgan ushbu jarayondan tafakkurimizni qanday omon asrab qolish mumkin?

Bu borada mutaxassislar «raqamli gigiyena»ni yagona najot yo'li sifatida ko'rishmoqda. Raqamli gigiyena – bu axborot parhez, ya'ni, bo'lar-bo'lmas axborot oqimiga sho'ng'ishdan tiyilish, aql filtri orqali insonni mulohazaga undaydigan kontentlar iste'moliga o'tish va asta-sekin kitobxonlikka qaytish demakdir. Zero, Volter aytganidek: «Kitob o'qiydiganlar dunyoni boshqaradi, shunchaki televizor (bizning davrda telefon – muallif) ko'radiganlar esa ularga xizmat qiladi».

Umida SAPAROVA,
o'z muxbirimiz.

«YAXSHI FOLBIN QAYDA BOR?»

yoxud

«BUYUK SHAMAN» IXLOSMANDLARI HAQIDA

BORAYOTGANLAR QANCHA?

Umuman olganda, bu kabi xabarlar jamiyatimiz uchun hayratlanarli yangilik emas. Ammo baxt, omad, pul va daromad, hatto mansabni folbindan kutayotganlar ko'pligi jiddiy o'yga soladi.

Aslida, folbinga murojaat qilayotganlar borasida hech qanday statistik ma'lumot yo'q va bo'lmasa ham kerak. Lekin internet zamoni emasmi, ijtimoiy tarmoqlarda «yaxshi folbin»ning manzili yoki telefon raqamini so'rayotganlarni, o'ziga qilingan sehrni «kestirmoqchi» bo'lganlarni ko'rib ham bu miqdor borasida xulosaga kelish mumkin.

Bir necha oy oldin ijtimoiy tarmoqlarda yurakni larzaga soluvchi xabar tarqaldi va ko'p muhokamalarga sabab bo'ldi: «Sehr-jodu sabab bir oiladan ikkita – ona va o'g'ilning tobuti chiqdi. Qiz esa koma holatida shifoxonada yotibdi. Ikki bolali ayol hozir o'lim bilan olishyapti».

Bu voqea so'ng kimdir oilaning dushmanlarini qarg'ar, boshqalar esa nima qilish kerakligi bo'yicha maslahat yozardi. Ammo yuzdan ortiq foydalanuvchi sehr-jodu bor narsa ekani va o'zining ham taqdirini izdan chiqarib yuborgani haqida yozgani e'tiborimni tortdi.

Oradan vaqt o'tib, bu axborot shunchaki mish-mish, feyk ekani ma'lum bo'ldi. Albatta, yolg'on bo'lib chiqqanidan ko'pchilik yengil tortdi, jumladan, men ham. Lekin afsuski, o'sha post ostiga yozilgan izohlar – umrlarni zavol, oilalarni parokanda etishni qasd qilgan sehr-jodu, «issiq-sovuq» amallari haqidagi real hayotiy voqealar ko'nglimga tosh kabi cho'kib qoldi.

IJTIMOIY TARMOQDAGI IZTIROBLAR

Birinchi hikoya

«Folbin topsam, farzand ko'raman»

Yaqinda Facebookdagi ayollar guruhiga shunday post joylandi:

«Olti yillik kelinman. Ammo befarzandman. Erim meni sevadi, men ham. Ajrashib, oilam buzilib ketishini xohlamayman. Qaynonam erimga: «Bu tug'mas xotiningdan qutul. Senga qo'ch-qordek o'g'illar tug'ib beradigan qizga uylantirib qo'yaman», deb janjal qiladi, erimga achinib yig'layman. Olti yil ichida bormagan shifokoru tabibimiz qolmagan. Qaysi shifoxonaga borsak, bir xil gap aytishdi: «Siz ham, eringiz ham sog'lomsiz. Sabr qiling, xushxabar bo'lib qoladi!»

Lekin mana, shuncha yildan buyon o'sha xushxabar bo'lmayapti. Oilamdagilarga ajrashmoqchi ekanimni aytgandim, onam hamkasbining qizi folbinga borgach, ikki oyda homilador bo'lganini aytib qoldilar.

Shunga sizlardan yordam so'ramoqchiman, yaxshi folbinni bilsangiz, maslahat bering».

Yechim «sehr»ar»dami?

Yuqoridagi post muallifi shifokor «qilib bera olmagan» mo'jizani folbindan kutayotgani, «chiqmagan jondan umid» deya, illosizlikdan, oilasini saqlab qolish maqsadida folbin izlayotganini tushunsa bo'lar, ammo...

U yerda yozilgan izohlarni o'qib, hayratdan yoqa ushladim: «Odamlarning muammodan chiqish yo'li shu «ko'rdimchi» bo'lib qolganmi, tavba?! Nechanchi asrda yashayapmiz o'zi?»

Ikkinchi hikoya

Aka-ukani ajratgan kamzul

«Qishlog'imizda bir oila bor. Uyida har kuni janjal, to'polon. Eri ichib olsa bas, yuzing-ko'zing demay uradi. Besabab kaltaklar jonidan o'tgan ayol folbinga boribdi. Folbin unga bir hafta oldiga qatnashini tayinlab, birinchi uch kunlikda har kuni bittadan semiz, qizil xo'roz olib kelishni buyuribdi. Ayol aytilganidek qilibdi. Folbin olti kun qanaqadir amallar qilib, duolar o'qibdi. Yettinchi kuni titrab: «Ana ko'rdim... Ko'rdim, qora kamzul kiyib olgan bir xotin uying ostonasiga tuproq sepyapti, uyingda janjal bo'lishini xohlayapti», debdi.

Ayol uyiga qaytayotib, tashqarida qo'shni turadigan ovsinini ko'rib qolibdi. U xuddi folbin tasvirlagandek qora kamzulda emish. «Oilamga amal qilyapsan», deb rosa janjal ko'taribdi.

Hozir faqat ovsinlar emas, aka-ukalar ham, ularning farzandlari ham bir-biri bilan gaplashmaydi. Aka yaqinda to'y qildi, uka va uning oilasi to'yga aytilmadi».

Yuqoridagi izohni ko'rib, «Bu odam o'zidan qo'shib yozayotgandir, balki shu voqea bo'lmagandir», deb o'zingizga taskin berganingizda, boshqa foydalanuvchi: «Men yaxshi folbinni bilaman. Ish topolmay yurganimda maoshi katta joydan ish topishimga yordam bergan. Sizga shuni tavsiya qilaman», deb yozgani hafsalani pir qiladi.

NEGA TARG'IBOTLAR TA'SIR QILMAYDI?

Xo'sh, nega biz filmlarda, teledasturlarda folbinlarga ishonib, oqibatda aldanib qolayotgan yurtdoshlarning hayoti haqida ko'rsak hamda ilmiy din ulamolarining folbinga borish og'ir gunoh ekani haqidagi ma'ruzalarini tinglasak-da, bu yo'ldan qayta olmayapmiz? Bunga sabab nima?

«ALDANISHNI ISTAYDI – ALDANADI»

Hilola Haydarova, Toshkent shahar 2-sonli ruhiy-asab kasalliklari dispanseri psixologi:

– «Issiq-sovuq» qildirish yoki shunchaki, kelajagini bilishni istaganlarning deyarli hammasi fol ochtirish, folbinga borish yaxshi ish emasligidan xabardor. Ammo shunday vaziyatlar bo'ladiki, kishi duch kelgan qiyinchilik, muammo tufayli bu ishlar yomon ekanini unutadi. Aynan o'sha kun va o'sha vaziyatnigina o'ylab qoladi, «Qiyin vaziyatdan qanday chiqib ketsam ekan» deb turgan mahalda miyasidagi «o'sha bilganlari» tormozlanib, muammo bilan band qismga yetib kelmaydi. Albatta, bu paytda atrofdagilarning «Folbinga borish kerak» degan da'vati ham ta'sir etadi. Harakat qilsa o'zi ham uddalashi mumkin bo'lgan yechimni folbinning «mo'jizasi» orqali topgach, folbinga nisbatan shubhalari uni batamom tark etadi. Keyinchalik u har safar muammoga duch kelganida folbindan yordam olishga o'rganib qoladi.

Bilasizmi, folbinga ruhiyati, irodasi kuchsiz, o'ziga ishonchi kam bo'lgan insonlar boradi. Folbinlar zo'r psixolog bo'ladi. Mijozining ongidagi bo'shliqni biladi, shunga ko'ra ishlaydi. Ayrim ongli kishilar tanishi yoki qarindoshining iltimosiga ko'ra unga hamroh bo'lib borib, ilk yuzlashganidanoq folbin tomonidan haydalgani haqida ham eshitganman.

«SHARPA KO'RUVCHI»NING YONIGA ISHONUVCHANLAR BORADI!

Muammoga duch kelgan odamga to'g'ri maslahat va kelajakka umidni o'z yaqinlari, oilasi berishi kerak. Kishi yaqinlari tomonidan qo'llab-quvvatlansa, tinglansa aslo boshqalarning yordami-yu maslahatiga ehtiyoj sezmaydi.

Baxtimiz sharpa ko'ruvchilar va qizil xo'rozlarga bog'liq emas!

Folbinga, uning amallariga ishonish kecha yo bugun paydo bo'lib qolmagan, ko'p asrlar davomida shakllangan. «Tarki odat – amri mahol» deganlaridek, ularga ixlos qo'yganlar hali-hamon bu illatdan voz kecha olmasa ham kerak.

Bir necha kun oldin Facebook tasmasida bir folbinning reklamasi chiqib qoldi. U mijozlarga xizmatlarini shunday taklif qilibdi: «Issiq-sovuq qilaman; sevganingizni isitaman; joduni olaman; oilangizni saqlab qolishga yordamlashaman; kelajakni ko'rib beraman»...

Eh-h, endi bu safar yana qancha yurtdoshimiz bu «buyuk shaman»ga chuv tushar ekan-a?! Mayli, bir kuni boshi devorga urilsa aldanganini tushunib yetar-da, degan yaxshi gumonda bo'lib qo'yaveramiz.

Hayot qachon qiyin tuyilmasligi mumkin? Muammolar oldida dovdorab qolmaslik yo'li qanday? Qachon to'g'ri yo'limizni folbinning «yordam»isiz topa olamiz? Qachonki bilimimiz yetarli bo'lsa!

Unutmang, baxtimiz, kelajagimiz va ishimiz qandaydir «sharpa ko'ruvchi»lar va qizil xo'rozlarga bog'liq emas!

Dildora BOZOROVA

Yozning jazirama kunlari ortda qolib, tabiat asta-sekin kuz nafasini his ettira boshladi. Ertalabki salqin havo, kunduzgi iliqlik va kechqurungi haroratning pasayishi organizmdan tashqi muhitga moslashishni talab etadi. Ayniqsa, fasllar almashinuvi davrida immunitet susayishi, turli virusli va shamollash kasalliklarining ko'payishi kuzatiladi.

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, kuz va qish mavsumida gripp, o'tkir respirator virusli infeksiyalar rinovirus, bronxit va boshqa nafas yo'llari kasalliklari sezilarli darajada ko'payadi. Har yili dunyo bo'yicha 3–5 million kishi mavsumiy grippning og'ir shakliga chalinadi, 290 mingdan 650 ming nafargacha inson ushbu kasallik asoratlari tufayli hayotdan ko'z yumadi. Shuningdek, katta yoshli odamlar bir yilda o'rtacha ikki-uch marta shamollash kasalliklariga chalinishi mumkin.

NEGA KUZDA NAFAS YO'LLARI KASALLIKLARI KO'PAYADI?

Buning bir nechta sababi bor. Birinchidan, havo haroratining keskin o'zgarishi organizmning moslashuv jarayoniga ta'sir qiladi. Ertalab sovuq, kunduzi issiq, kechqurun yana salqin bo'lishi ko'pchilikning noto'g'ri kiyinishiga olib keladi. Ikkinchidan, havoning qurishi nafas yo'llaridagi shilliq qavatni zaiflashtirib, viruslar uchun qulay muhit yaratadi. Uchinchidan, odamlar yopiq xonalarda ko'proq vaqt o'tkaza boshlaydi. Natijada havo-tomchi

KUZ HAVOSI: organizmimiz nimani xohlaydi?

yo'li orqali yuqadigan infeksiyalarning insondan insonga o'tishi osonlashishi mumkin.

Kuz faslida eng ko'p uchraydigan kasalliklar quyidagilardir: mavsumiy gripp, o'tkir respirator virusli infeksiyalar, tomoq yallig'lanishi, bronxit, gaymorit va allergik rinit. Ularning aksariyati dastlab oddiy shamollashdek boshlanadi: burun bitishi yoki oqishi, aksirish, tomoq og'rig'i, yo'tal, bosh og'rig'i, isitma va holsizlik. Gripp ba'zi hollarda pnevmoniya kabi jiddiy asoratlarga olib kelishi ham mumkin.

ORGANIZMNING BIRINCHI EHTYOJI

Organizmning birinchi ehtiyoji — mustahkam immuni-

tet. Bu esa dori vositalaridan ko'ra ko'proq kundalik hayot tarziga bog'liq. Kuz mavsumida vitaminlarga boy sabzavot va mevalar — olma, anor, qovoq, sabzi, karam, ko'katlar organizmni antioksidantlar va C vitamini bilan ta'minlaydi. Yetarlicha suv ichish ham muhim, chunki salqin havoda chanqoq kam sezilsa-da, organizm suvga ehtiyoj sezishda davom etadi.

Shuningdek, sifatli uyqu immunitetning eng kuchli himoyachilaridan biri hisoblanadi. Mutaxassislar kattalar uchun kuniga 7–9 soat uyquni tavsiya etadi. Doimiy uyqusizlik esa organizmning viruslarga qarshi kurash qobiliyatini pasaytiradi.

ICHKI ISHLAR XODIMLARI UCHUN KUZ – HUSHYORLIK FASLI

Ichki ishlar organlari xodimlari ning xizmat xususiyati boshqa kasb egalaridan farq qiladi. Yo'l-patrul, patrul-post xizmatlari, qo'riqlash, jamoat xavfsizligi va boshqa ko'plab bo'linmalar xodimlari kunning katta qismini ochiq havoda o'tkazadi. Shu sababli ular salqin havo, shamol va yog'ingarchilik kabi tashqi omillarga ko'proq duch kelishi mumkin. Bunday sharoitda organizmning sovuqqa chidamliligi va jismoniy tayyorgarligi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Agar immunitet zaif bo'lsa, bir qarashda oddiy shamollash ham xizmat faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Ertalabki badantariya, piyoda yurish, yugurish, chiniqish mashqlari hamda muntazam jismoniy tayyorgarlik mashg'ulotlari immunitetni kuchaytirishga xizmat qiladi. Jismoniy faollik qon aylanishini yaxshilaydi, o'pka faoliyatini kuchaytiradi va organizmning tashqi muhitga moslashish qobiliyatini oshiradi.

BAQUVVAT TANA – ISHONCHLI QALQON

Xalqimizda: «Kasallikni davolagandan ko'ra, uning oldini olgan yaxshi» degan hikmat bor. Bu fikr salomatlikka munosabatning eng oddiy va to'g'ri tamoyillaridan birini ifodalaydi. Sog'lom hayot tarzi bir kunlik tadbir emas. U to'g'ri ovqatlanish, yetarli uyqu, jismoniy faollik, shaxsiy gigiyena va salomatlikka mas'uliyatli munosabat kabi odatlar majmuasidir. Shuning uchun kuzni kasalliklardan xavotirlanish fasli emas, balki o'z salomatligimizga yanada e'tiborli bo'lish imkoniyati sifatida qarshi olaylik.

Jasurbek JO'RABOYEV,
Andijon viloyati IIB
Tibbiyot bo'limi boshlig'i,
mayor.

NAM SALFETKA QURUQ MUAMMO EMAS

Yaqinda avtobusda ketayotgandim. Bir ayol bolasining yuz-qo'lini artgan nam salfetkasini salonga tashladi. Aslida, bugun nam salfetkani deyarli hamma ishlatadi. Bolaning qo'li kir bo'lsa, nam salfetka. Yuziga ovqat yuqsa, nam salfetka. Bu matoh yo'lda, mehmonda, mashinada, ishxonada, uyda kerak bo'lib qoladi. Narxi ham ko'pchilik uchun hamyonbop.

Lekin avtobus salonidagi ikkita salfetkaga qarab, o'yga toldim. Bilsangiz, biz uchun qulaylik bo'lgan bu narsa tabiat uchun necha yillik muammoga aylanar ekan. Atrofqa qarasangiz: yo'l chetlari, ariq bo'ylari, istirohat maskanlari, bozor atrofida yerga yopishib yotgan yoki qurigach shamolda uchib yurgan salfetkalarni ko'rishingiz mumkin.

Ko'pchilik nam salfetkalarining tabiatga ham, inson salomatligiga ham zarari borligini bilmaydi. Ular maxsus nozik tolali mato – noutovendan tayyorlanadi, tarkibida poliestir, polipropilen kabi sintetik tolalar bo'lishi mumkin. Ilmiy tadqiqotlar ayrim nam salfetkalar suvga tushganda mikroplastikka va mikrotolalarga ajralishini ko'rsatgan.

Aksar nam salfetkalar qadog'ida «bio», «bioparchalanuvchi», «ekolo-

gik toza» degan yozuvlarga ko'zingiz tushadi. Ammo mutaxassislarning fikricha, sellyuloza asosidagi, ya'ni «bioparchalanuvchi» deb belgilangan ayrim nam salfetkalar daryo suvida ham kamida 2 oy saqlanib qoladi. Ba'zilar parchalanishni boshlagan bo'lsa-da, bu ularning qisqa vaqt ichida butunlay yo'qolib ketishini anglatmaydi. Shuning uchun «tabiiy ekan, tashlab ketaversam bo'ladi» degan qarash to'g'ri emas. Ularni maxsus belgi-

langan joylardagi chiqindi qutilariga solish kerak.

Endi masalaning yana bir tomoni bor – salomatlik. Nam salfetka juda qulay. Safarda, yo'lda, bola bilan tashqarida yurganda juda qo'l keladi.

Ammo bolalar shifokorlarining ta'kidlashicha, hozirgi ekologik sharoitda yosh bolalarga sintetik tolali kiyim-kechak va hatto sochiq, salfetkalar ham ishlatmagan ma'qul.

Tashqi ta'sirga sezuvchanligi, ya'ni allergik kasalliklarga moyilligi bo'lgan bolalar uchun nam salfetkalar salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Amerika dermatologiya akademiyasi mutaxassislari xushbo'y moddalar va ayrim konservantlar dermatitga sabab bo'lishi mumkinligini ta'kidlaydi. Ular allergiyaga moyil

yoki sezgir terili odamlarda qichishish, qizarish, achishish, toshma paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin.

Bolaligimizni eslasak, buvilarimizning yonida dastro'molcha bo'lardi. Qirqimli, gulli, bejirim, eng asosiysi paxta matosidan. Uni tutadiganlar oramizda haligacha ham topiladi. Menimcha, yaxshi yuvilgan, dazmolangan, tabiiy matodan tayyorlangan dastro'molcha hali ham o'z qimmatini yo'qotmagan. Uni qayta-qayta yuvib ishlatish mumkin. Eng asosiysi, chiqindi qutisini izlab yurmaysiz.

Bu bilan nam salfetkalarni mutlaqo ishlatish kerak emas, degan fikrdan yiroqman. Sharoit talab qilsa ishlataylik, undan foydalanaylik. Ammo biz duch kelgan joyda tashlab ketgan har bir salfetka shamolda uchib, yomg'irda loyga bulanib, atrof-muhitni ifloslantirayotganini unutmaylik. Uning parchalanishi havoda sintetik tolalarni paydo qilayotganini, bu esa ekologiyaga zarar keltirishini esda tutaylik.

Mahliyo XOLOVA,
o'z muxbirimiz.

www.youtube.com/@Postda_IIV

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.instagram.com/postda.uz

«JANG» MAYDONIDA OSOYISHTALIK

Shu kunlarda qadimiy va hamisha navqiron Samarqand dunyo shaxmatining poytaxtiga aylangan. III Paraolimpiada, 46-Butunjahon Shaxmat olimpiadasi hamda xalqaro shaxmat federatsiyasi FIDEning 97-Kongressini yuqori saviyada o'tkazishga kirishilgan. Xalqaro shaxmat federatsiyasi tarixida bunday hajmdagi musobaqalar birinchi bor tashkil etilmoqda. O'zbekistonda ilk bor o'tkazilayotgan nufuzli xalqaro musobaqaga 400 ga yaqin terma jamoa hamda 4000 nafardan ortiq shaxmatchi, murabbiy va delegatsiya a'zolari taklif etilgan.

Shaxmatchilar g'alaba uchun kurashayotgan bir paytda, leytenant Azizbek Ashurov insonlar xavfsizligi va xotirjamligini ta'minlash uchun xizmat qilmoqda. Maqsad – xalqaro shaxmat olimpiadasi doirasida o'tayotgan nufuzli musobaqalar jarayonlarida jamoat tartibi va xavfsizligini ta'minlash, ishtirokchilar hamda mehmonlar uchun osoyishta muhit yaratishdir.

Umida MAMADALIYEVA,
o'z muxbirimiz.

Samarqand viloyati.

Asrlar davomida Sharq va G'arb tafakkuri chorrahasida sayqal topgan shaxmat nafaqat taktika, balki insonning jismoniy cheklanishlarini yengib o'tishga bo'lgan cheksiz ruhiy qudrati, sabri va donoligini ifoda etuvchi noyob badiiy-mantiqiy hodisadir.

Aytish joizki, nufuzli shaxmat olimpiadasi ishtirokchilari va mehmonlarning xavfsizligini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Tadbir davomida jamoat tartibini saqlash, fuqarolar xavfsizligini ta'minlash hamda mehmonlarga zarur ko'mak ko'rsatish maqsadida viloyat IIB XTTB xodimlari ham belgilangan hududlarda xizmat olib bormoqda.

Xodimlar tomonidan olimpiada ishtirokchilari, xorijiy mehmonlar va tomoshabinlarning

xavfsiz harakatlanishi, jamoat joylarida tartibni saqlash va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan turli noxush holatlarning oldini olish choralari ko'rilmogda.

– Katta xalqaro tadbirlarda xavfsizlikni ta'minlash, jamoat tartibini saqlash bilan bir qatorda insonlar bilan to'g'ri muloqot qila bilish, ularga zarur paytda ko'mak berish, mehmonlarda yurtimiz haqida yaxshi taassurot uyg'otishni ham taqozo etadi. Xorijliklar bilan

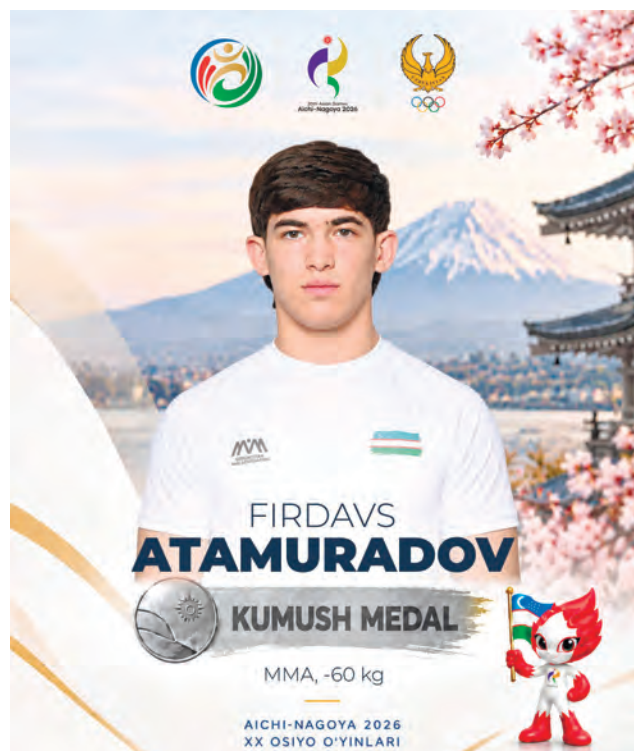
muloqotda bo'lganimizda, ular Samarqand haqida ijobiy fikrlarini samimiyat bilan gapirib berishyapti. Ayniqsa, musobaqalar yuqori saviyada o'tkazilayotganini alohida e'tirof etishmoqda, – deydi viloyat IIB XTTB STM XTB JTSG inspektori, leytenant Azizbek Ashurov.

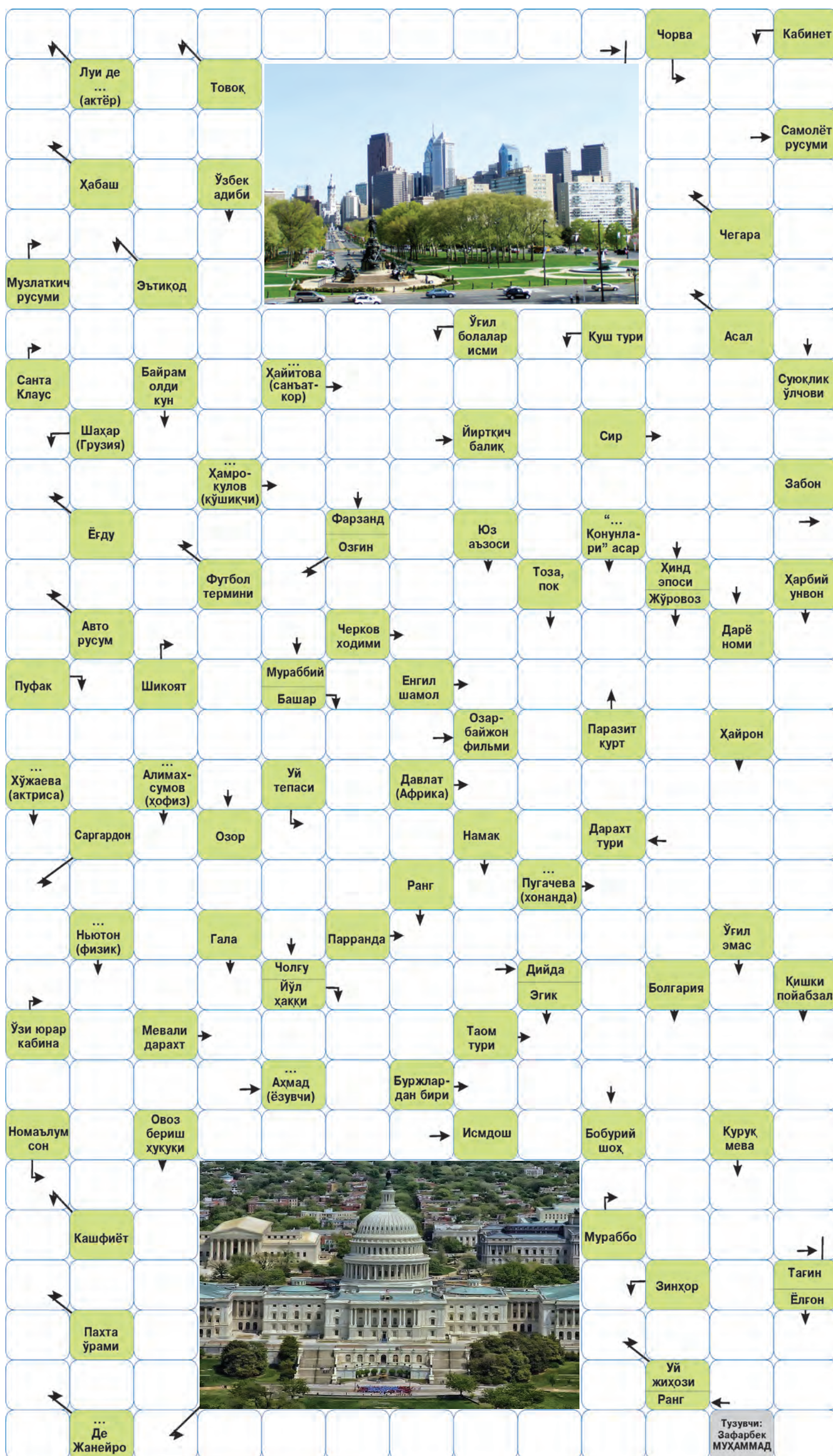

ILK URINISHDA UCHTA MEDAL

YAPONIYA. Aichi va Nagoyada davom etayotgan Osiyo o'yinlarida ilk bor kiritilgan aralash jang san'atlari (MMA) bo'yicha musobaqalar nihoyasiga yetdi.

Musobaqada ishtirok etgan MMA bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi a'zolari 2 ta kumush va 1 ta bronza, jami 3 ta medalga ega chiqishdi.

ЖУМБОҚ

Қадимда душман қалъасини қамал қилган бир лашкарбоши узок вақт ғалаба қозона олмагач, қалъа ичидагилардан урушни тўхтатиш эвазига товон сифатида 1000 та каптар ва 1000 та чумчуқ талаб қилади. Қалъадагилар хурсанд бўлиб қушларни топширишади. Лашкарбоши эса қушларнинг думига ёндирилган пилик бойлаб, уларни қўйиб юборади. Бу билан у қандай мақсадга эришган?

(Жумбоқнинг жавобини @PostdaUz_botга юборишингиз мумкин.)

Газетамизнинг 38-сонида чоп этилган жумбоқнинг жавоби: ўқитувчи хўрознинг орқасига қора куя (кул) суртиб қўйган экан. Гуноҳи йўқ болалар хўроз кичкиришидан кўркмай, унга бемалол қўл теккизишган ва қўллари қорайган. Аммо ҳамённи ўғирлаган бола «агар хўрозга тегсам, кичкириб юборади ва сирим очилади» деб кўрққанидан, хонага кириб хўрозга умуман тегмай чиққан.

ИИБ Малака ошириш институти раҳбарияти, шахсий таркиби ва Фахрийлар кенгаши институтнинг Юридик фанлар кафедраси бошлиғи, полковник Меҳмонали Сувонқуловга отаси

Исмоил СУВОНҚУЛОВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Shoir va zamon

VATANNING O'ZI BIR DAVLAT KO'RINGAY...

Vatandan olisda Vatanning har bir
Nuqtasi xuddiki jannat ko'ringay.
Boshda o'ynab tursa qilichlar zarbi,
Mag'rur yashab bermoq san'at ko'ringay.

Hech ishim qolmadi bandalarida,
Umidim – Tangrimning va'dalarida.
Kulsam ham, ko'zimning pardalarida
Mangu muhrlangan hasrat ko'ringay.

Tobora yuzlarim yorug', ko'ngil oq,
Tobora vujudim tortar yengilroq,
Alloh, muncha yaxshi senga yengilmoq,
Senga bosh egmoqda rahmat ko'ringay.

Ikki yutum nafas, to'rt tomchi qonni,
Shular tashkil qilgan hilviroq jonni
Berib bir boy qilay desam Vatanni,
Vatanning o'zi bir davlat ko'ringay.

Axir o'tmish xatidasiz bor-yo'g'i,
Ammo hozir xotimasiz bor-yo'g'i,
Endi faqat xotirasiz bor-yo'g'i,
O'tgan umrimizga bog'liq odamlar.

Doim yurak ozod, yo'limiz bandlik,
Shunga mudom isyon bilan farqlandik.
Ishq va tavba o'rtasida charxlandik,
Bizga o'xshash so'zga bog'liq odamlar.

Asli o'zi ko'hna dunyo – unutish,
Qalbni asrab qolmoq go'yo unutish.
Sizni o'ylash, sog'inish yo unutish
Bizga bog'liq... bizga bog'liq odamlar.

Fasli xazon, ya'ni ohlar to'kildi,
Dildagi eski yaproqlar to'kildi.
Biz uchun daxli kamroqlar to'kildi,
Xayr, kuz va kuzga bog'liq odamlar.

Bosh ustiga qancha tashvish keldi, ketdi,
Bu tashvishlar yarmi yanglish keldi, ketdi.
Shart emasdir balki aytish, keldi, ketdi,
Anglolmadim: qayda kelmoq, qayda ketmoq.

Hech kimga qilmadim taqlid ovozimni,
Ajrati qo'ydim shu taxlit ovozimni,
Dilim bilan qildim yaxlit ovozimni,
Axir endi yarashmagay mayda ketmoq.

Garchi hozir xazon yoqib isinaman,
Dimog'imda maysalarning isi hamon
Va ko'nglimda muhabbatning izi omon,
Bu hislarning taqdiri – manglaydi ketmoq.

Odamlikdan shoirlikka o'sgan ruhman,
Favqulodda baxtman va shunday anduhman.
Xudo she'rga aylantirgan bitta «uh»man,
Demak, menga lozimmas befoyda ketmoq.

Olislardan bir intiq
nigoh menga termular,
Ko'ngli cho'kib, o'ksinib,
nogoh yerga termular,
Diydorimni topolmay
bir-bir elga termular,

Shu intizor ko'zlarni
hech yumilmas – uyg'oq qil,
Olloh, onamni asra
va umrini uzoq qil.

Yuzlariga taqdirning
shamollari bitdi xat,
Har yo'qotgan kunidan
topdi achchiq bir hikmat,
Umri kimlarga baxsh-u,
o'ziga yo'qdir shafqat,
Mayli, qaddi dol bo'lsin,
mayli, sochlarin oq qil,
Olloh, onamni asra
va umrini uzoq qil.

Kaftlarida men uchun
doim rizq va duo bor,
Mening baxtimdan bo'lak
unda ne muddao bor,
Ona degan kalomda
nahot shuncha davo bor,
Hech kimga zor bo'lmay-u,
onamga yaqinroq qil,
Olloh, onamni asra
va umrini uzoq qil.

O'z bog'ini tark etgan
qush kabi uchdim-ketdim,
Xotirda saqlab bo'lmas
tush kabi uchdim-ketdim,
Xuddi onam boqiydek
tashlab-u uchdim-ketdim,
Men qush kabi qaytayin,
uni yashnagan bog' qil,
Olloh, onamni asra
va umrini uzoq qil.

Cho'qqidan shart uchganida burgutlar
Tosh ko'charmi, tirnoq ko'char, qaramas.
Ko'ksi ichra dard to'lganda yigitlar
Yosh ko'charmi, titroq ko'char, qaramas.
Tosh-u ko'zyoshlardan bir savol qoldi –
Ko'ngil qoldi, garchi ko'zim qiymadi,
Men ketdim. Ortimda bir ayol qoldi,
Jilmaydimi, yig'ladimi, bilmadim.

Toshlarni ko'zyoshdek eritdim avval,
So'ng ko'zyosh tosh bo'lib meni o'ldirdi.
«Ijro intizomi»degan bir jadval
Singari umrimni yolg'on to'ldirdi.
Muddatdan oldin o'lgisi yo'q edim,
Tirikman-u, yo'qdir jonim qiymati.
Men-ku ilgaritdan esi yo'q edim,
Dunyo aqlin yig'madimi, bilmadim.

Ko'zga kirdi ko'ksimdagi bir yaproq,
Unga qarab xazon bo'ldi hamma bog'.

So'zsiz quloq osgan kabi farmonga,
Yana yangi hasrat qo'shdim xirmonga.

Yuragimda qotgan novvot orzular,
Yetmadi hech sizga navbat, orzular.

Bunchalar tez o'tdi taqvim sanog'i,
Yuzlarimni yelpir har bir varog'i.

Nosirjon JO'RAYEV

Olis sevgi tushlarimni o'chirdim,
Men ularni unutdim va kechirdim.

Umrin bari kuzdek o'tmas-ku doim,
Axir bahor va'da qilgan Xudoyim.

Xo'rsinsam, ko'ksimdagi
olov nafas taftidan
Derazalar ko'ziga
qalin pardalar tushgay.
Qora qishning qo'ynida
onamning pok kaftidan
«Bolam, yiqilma!» degan
duo-daldalar tushgay.

Qor va quyosh jilvasi
qamashtirdi ko'zimni,
Bu o'yinlar hamisha
adashtirdi ko'zimni,
Vijdonimni muzlatdi
va g'ash qildi ko'zimni,
Hamon sochga oq bo'lib
yangi zarbalar tushgay.

Hamrohlar ko'p bo'ldi-yu
jon tikmadi yo'limga,
Men mudom tik qaradim
o'tmishim va o'limga,
Hayot hanuz imtihon –
nomim va manzilimga
Bahorlar-u gullardan
yolg'on va'dalar tushgay.

To'rt buklangan xat kabi
g'ijim va sir yuragim,
Kimgadir va negadir
zor-muntazir yuragim,
Bir narsadan xotirjam
tortdi hozir yuragim:
Balki Haq sinoviga
shunday bandalar tushgay.

Jim o'tib bo'lmaydi manov tog'lardan,
Bag'rida hayqirib ko'ksingni bo'shat.
Faqat og'iz ochma mayda ohlardan,
Tog'larni tog'lardek e'zozlamoq shart!

Jim o'tib bo'lmaydi manov bog'lardan,
Kulging jaranglasin, ko'zing porlasin.
Faqat og'iz ochma soxta baxtlardan,
Bog'larga yolg'onlar kirib bormasin!

Faqat ko'ngil uzma manov yoqlardan,
Bu na hasrat va na quvonchning joyi...
Bu yerlar – mozordir, bog'-u rog'lardan
So'ng bizni shu yerda kutar Xudoyim.

Bilimdonlar bahsi

«Zakovat»da kim zukko?

Bilim — kuch, zukkolik — ustunlik! Buxoro viloyati Ichki ishlar boshqarmasida xodimlarning intellektual salohiyati, mantiqiy va tezkor fikrlash qobiliyatini sinovdan o'tkazgan «Zakovat» intellektual o'yinlari qizg'in bahslarga boy bo'ldi.

Bellashuvda viloyat IIBning sohaviy xizmatlari, shahar va tuman ichki ishlar bo'limlaridan bilimga chanqoq, zukko va topqir xodimlardan tarkib topgan jamoalar ishtirok etdi.

Musobaqa davomida har bir savol ishtirokchilardan nafaqat chuqur bilim, balki mantiqiy tafakkur, diqqat-e'tibor va tezkor qaror qabul qilishni talab qildi. Qizg'in va murosasiz kechgan bahslarda jamoalar murakkab savollarga javob topish yo'lida o'z bilim va salohiyatlarini

namoyon etib, har bir ochko uchun munosib kurash olib bordilar.

Intellektual bellashuv yakuniga ko'ra, viloyat IIB jamoasi barcha raqiblaridan ustun kelib, mutlaq g'oliblikni qo'lga kiritdi. Keyingi o'rinlarga Shofirkon tumani IIB hamda Jondor tumani IIB jamoalari munosib ko'rildi.

Ta'kidlash joizki, bunday intellektual musobaqalar xodimlarning bilim va dunyoqarashini kengaytirish bilan birga, jamoaviy hamjihatlik, o'zaro fikr almashish va murakkab vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini ham mustahkamlaydi.

Tadbir so'ngida g'olib va sovrindor jamoalarga maxsus diplomlar hamda pul mukofotlari tantanali ravishda topshirildi.

Zakovat va bilim sinovida o'zini namoyon etgan ishtirokchilar uchun ushbu bellashuv nafaqat g'oliblik uchun kurash, balki yangi bilimlar, yangi tajriba va yangi marralar sari tashlangan yana bir qadam bo'ldi.

Nurmuhammad NEKBOYEV,
kapitan.

Buxoro viloyati.

Donolar so'zlaydi, biz yodga solamiz

MUASSIS:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI

Bosh muharrir
podpolkovnik
Xurshidbek RO'ZIYEV

Bosh muharrir
o'rinbosarlari
podpolkovnik
Azizjon FAYZIYEV
mayor
Aziza BOHODIROVA

Mas'ul muharrirlar
Erkin SATTOROV
Sarvar SOBIROV

Veb-dizaynerlar
Zokir BOLTAYEV
Ilhom JUMANOV
Akbar BOLTAYEV

Navbatchilar
Abror POYONOV
Radik TUMPAROV

TELEFONLAR:
71-231-33-88;

Obuna masalalari
bo'yicha:
71-231-38-74;
97-420-89-24

Web-site: www.postda.uz
E-mail: info@postda.uz

ISSN 2010-5355

Tahririyat hisob raqami h/r
23402000300100001010.
Bank kodi 00014.

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va
moliya vazirligi g'aznachiligi.

Shaxsiy h/v
460010860262877031101179003
STIR 200637499.

Gazeta O'zbekiston matbuot va
axborot agentligi tomonidan
2020-yil 13-yanvarda 0120-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

Manziliz: 100070, Toshkent shahri,
Shota Rustaveli 1-berk ko'chasi 9-uy.

Buyurtma № 2842.
Bosilish — ofset usulida.
Bichimi — A3.
Hajmi — 6 bosma taboq.
50674 nusxada chop etildi.

Obuna raqamlari:
Yakka tartibda — 180.
Tashkilotlar uchun — 366.
Bosishga topshirish vaqti — 22.00.
Bosishga topshirildi — 21.00.
Sotuvda kelishilgan narxda.

«Kolorpak» MCHJ bosmaxonasida
chop etildi.

Korxona manzili: 100206
Yunusobod tumani,
Yangishahar ko'chasi 1^A-uy.